

ผลการวิเคราะห์ผลิตภาพการผลิตของ SMEs

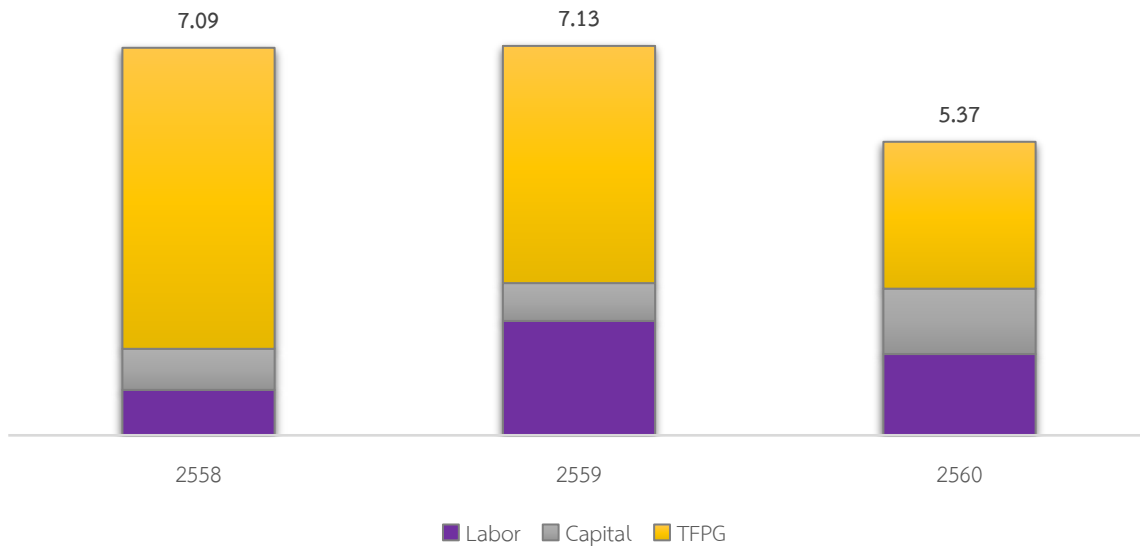
ในการวิเคราะห์ผลิตภาพการผลิตของผู้ประกอบการ SMEs จะนำข้อมูลการสำรวจภาคสนาม มาประมวลผลผลิตภาพทั้งผลิตภาพการผลิตรวม (Total Factor Productivity: TFP) และผลิตภาพการผลิตเฉพาะส่วน (Partial Factor Productivity) คือ ผลิตภาพแรงงาน ผลิตภาพทุน และผลิตภาพต้นทุนแรงงาน รวมทั้ง พิจารณาถึงตัวชี้วัดด้านผลประกอบการและการจัดการ เพื่อเป็นตัวแปรที่ช่วยในการอธิบายสถานการณ์ด้านผลิตภาพการผลิตของผู้ประกอบการด้วย นอกจากนี้ ยังได้มีการประเมินถึงความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ของผู้ประกอบการ และทดสอบปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อ TFP ในแต่ละกลุ่มธุรกิจ โดยผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

6.1 ภาพรวมของผู้ประกอบการ SMEs

ภาพรวมของผู้ประกอบการ SMEs ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 มีความสามารถในการผลิตขยายตัวอย่างต่อเนื่อง แต่แนวโน้มมีอัตราชะลอตลอดช่วง 3 ปีที่กล่าวมา โดยเกิดจากความสามารถในการผลิตของแรงงานที่ขยายตัวในอัตราชะลอ และความสามารถในการผลิตของทุนที่ลดลง อย่างไรก็ตาม คุณภาพของปัจจัยการผลิตยังมีพัฒนาการและความสำคัญเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอย่างค่อยเป็นค่อยไปในช่วง 3 ปีข้างต้น ในขณะที่ด้านผลประกอบการ SMEs ถึงแม้ประสิทธิภาพของต้นทุนแรงงานดีขึ้น และการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ในการดำเนินงานมากขึ้น แต่ผู้ประกอบการ SMEs มีต้นทุนสูงขึ้น ทำให้สัดส่วนกำไรลดลง รวมถึงมีสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรลดลง ในปี พ.ศ. 2560

สำหรับมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการ SMEs ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 ขยายตัวอย่างต่อเนื่องแต่มีการขยายตัวในอัตราที่น้อยลงในปี พ.ศ. 2560 โดยมีอัตราการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มในปี พ.ศ. 2558 2559 และ 2560 เท่ากับร้อยละ 7.09 7.13 และ 5.37 ตามลำดับ และแหล่งที่มาที่สำคัญมาจากผลิตภาพโดยรวม (TFP) ซึ่งขยายตัวในเกณฑ์ดี รวมถึง ปัจจัยการผลิตทั้งแรงงานและทุนก็ยังมีอัตราการขยายตัวเป็นบวกตลอดระยะเวลา 3 ปี ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.1

แผนภาพที่ 6.1 : บัญชีการเจริญเติบโตของ SMEs ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 (ร้อยละ)

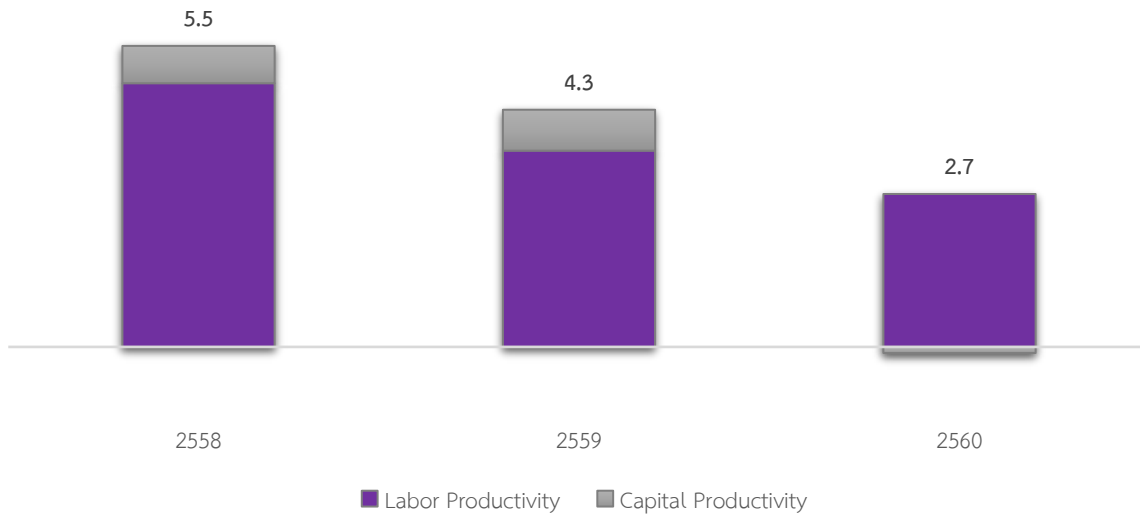

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

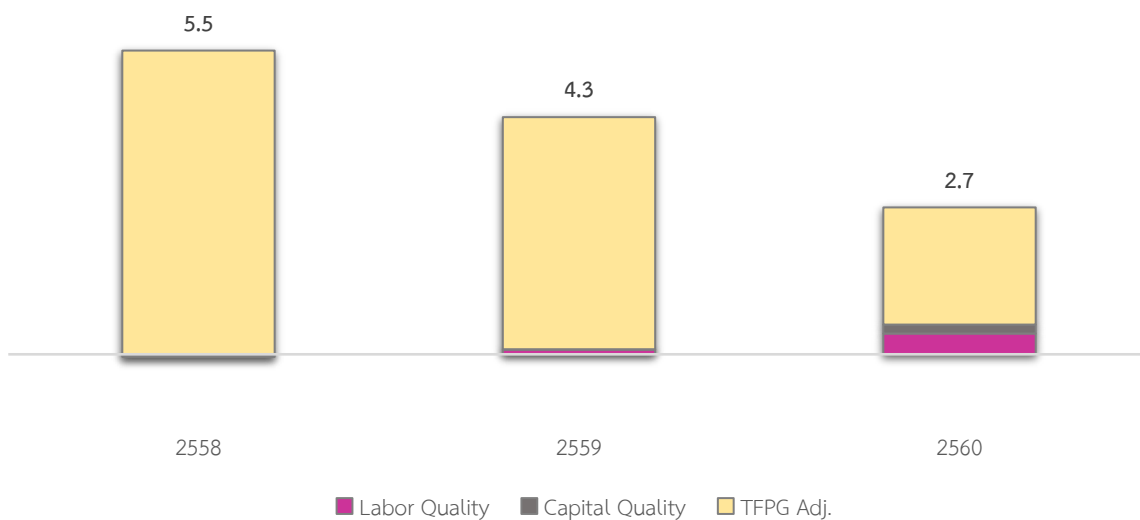
ผลิตภาพของ SMEs มีการขยายตัวเช่นเดียวกับมูลค่าเพิ่ม แต่มีอัตราการขยายตัวชะลอลงติดต่อกัน 3 ปี โดยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงในปี พ.ศ. 2558 2559 และ 2560 เท่ากับร้อยละ 5.5 4.3 และ 2.7 ตามลำดับ ซึ่งแสดงถึงความสามารถในการสร้างมูลค่าเพิ่มที่ชะลอลงอย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาถึงองค์ประกอบของผลิตภาพการผลิตโดยรวมในแผนภาพที่ 6.2 สะท้อนว่า ผลิตภาพแรงงานเป็นแหล่งที่มาหลัก มีอัตราการขยายตัวเป็นบวกในช่วง 3 ปีข้างต้น และมีแนวโน้มลดลง ซึ่งบ่งชี้ถึงความสามารถในการผลิตของแรงงานชะลอลง ในขณะที่ ความสามารถในการผลิตของปัจจัยทุนก็ปรับตัวลดลงในปี พ.ศ. 2560 เมื่อพิจารณาถึงคุณภาพของปัจจัยการผลิตพบว่า มีแนวโน้มการขยายตัวค่อย ๆ เพิ่มขึ้นตลอดในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 ถึงแม้จะมีความสำคัญเพิ่มขึ้น แต่คุณภาพของปัจจัยการผลิตเท่าที่มีตัวชี้วัดยังคงเป็นแหล่งที่มาส่วนน้อยของการเปลี่ยนแปลงผลิตภาพการผลิต

แผนภาพที่ 6.2 : แหล่งที่มาของการขยายตัวของ TFP สำหรับ SMEs ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

(ก) ผลผลิตภาพเฉพาะส่วน

(ข) คุณภาพปัจจัยการผลิต

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดทางด้านผลผลิตภาพการผลิตอื่น ๆ และตัวชี้วัดด้านผลประกอบการจากแผนภาพที่ 6.3 แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 มีผลผลิตภาพต้นทุนแรงงาน และมีการใช้สินทรัพย์ถาวรเข้มข้นมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง สะท้อนถึง ประสิทธิภาพและความคุ้มค่าของต้นทุนแรงงานที่ดีขึ้น มีการใช้เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เข้ามาในกระบวนการดำเนินงานมากขึ้น อย่างไรก็ตาม

ผู้ประกอบการ SMEs มีสัดส่วนต้นทุนรวมต่อยอดขายเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน ทำให้มีสัดส่วนกำไรต่อยอดขายลดลง ในปี พ.ศ. 2560 รวมทั้ง มีสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรลดลงด้วย

แผนภาพที่ 6.3 : ตัวชี้วัดทางด้านผลประกอบการของ SMEs ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

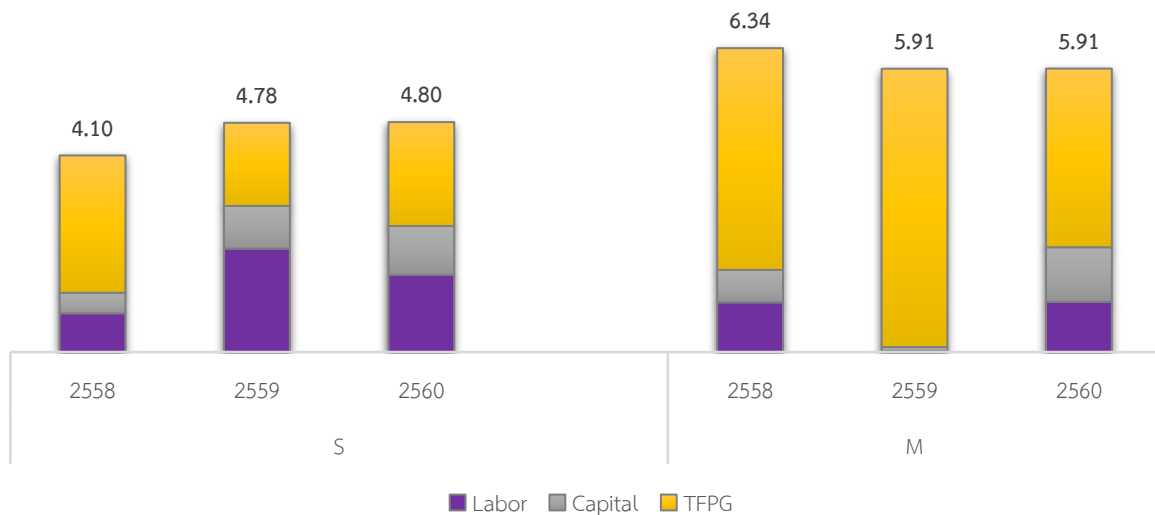
ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

นอกเหนือจากการพิจารณาผู้ประกอบการ SMEs ในภาพรวมแล้ว การวิเคราะห์ถึงภาพรวมของผู้ประกอบการในมุมมองทางกายภาพและภูมิศาสตร์อื่น ๆ จะช่วยให้สามารถเห็นถึงพัฒนาการและศักยภาพของผู้ประกอบการ SMEs ได้รอบด้านมากขึ้น โดยสามารถจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการตามขนาด พื้นที่ และกลุ่มธุรกิจ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.1.1 ภาพรวมของผู้ประกอบการ SMEs จำแนกตามขนาดของกิจการ

ในภาพรวมของมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการ SMEs จำแนกตามขนาดของกิจการ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 จากแผนภาพที่ 6.4 แสดงให้เห็นว่า กิจการขนาดเล็ก (S) มีมูลค่าเพิ่มขยายตัวในอัตราที่เร่งขึ้น ขณะที่ กิจการขนาดกลาง (M) มีแนวโน้มที่มูลค่าเพิ่มชะลอลง โดยผลผลิตภาพการผลิตมีบทบาทในกิจการขนาดกลางมากกว่ากิจการขนาดเล็กในการสนับสนุนให้มูลค่าเพิ่มขยายตัว ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.4

แผนภาพที่ 6.4 : บัญชีการเจริญเติบโตของ SMEs จำแนกตามขนาดของกิจการ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

สำหรับผลิตภาพของ SMEs จำแนกตามขนาดของกิจการ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 สะท้อนว่าความสามารถในการผลิตของแรงงานเป็นแหล่งที่มาหลักของการขยายตัวของ TFP โดยกิจการขนาดเล็กมีผลิตภาพแรงงานขยายตัวเร่งขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ขณะที่ กิจการขนาดกลางมีผลิตภาพแรงงานขยายตัวชะลอลง ส่วนผลิตภาพทุนมีการขยายตัวที่ชะลอลง ในปี พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กิจการขนาดเล็กที่มีผลิตภาพทุนขยายตัวในอัตราที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.5

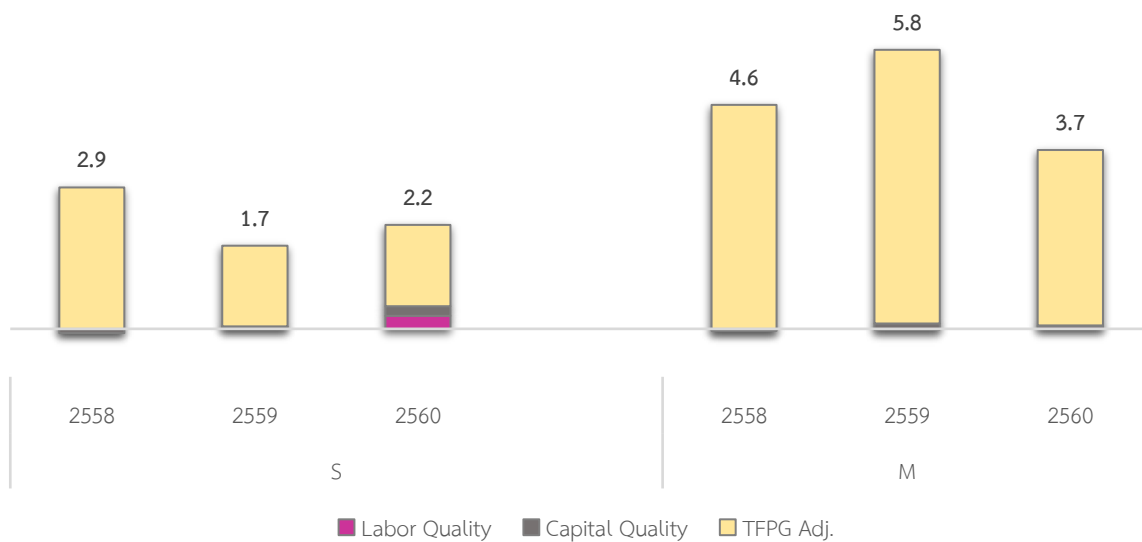
หากพิจารณาถึงคุณภาพของปัจจัยการผลิตในแผนภาพที่ 6.5 แสดงถึง บทบาทของคุณภาพปัจจัยการผลิตเท่าที่มีตัวชี้วัดต่อผลิตภาพการผลิตยังน้อยมาก แต่มีแนวโน้มที่ค่อย ๆ มีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะกิจการขนาดเล็กในช่วงปี พ.ศ. 2560

**แผนภาพที่ 6.5 : แหล่งที่มาของการขยายตัวของ TFP สำหรับ SMEs แต่ละขนาด
ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560**

(ก) ผลผลิตภาพเฉพาะส่วน

(ข) คุณภาพปัจจัยการผลิต

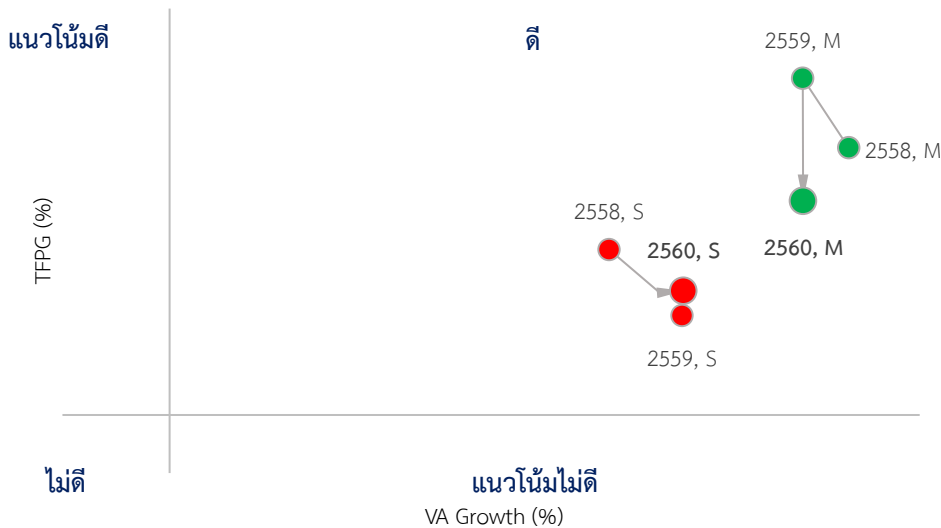

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตสามารถสะท้อนสถานภาพของ SMEs ได้ SMEs ที่มีทั้งมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้นถือว่าอยู่สถานภาพที่ดี ในขณะที่มูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพที่ลดลงทั้งคู่จะหมายถึงสถานภาพที่ไม่ดี นอกจากนี้ SMEs ที่มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น แต่มีผลผลิตภาพการผลิตลดลงเป็น SMEs ที่มีแนวโน้มไม่ดี ในทางกลับกัน ถ้ามีมูลค่าเพิ่มลดลง แต่มีผลผลิตภาพการผลิตเพิ่มขึ้นถือว่าเป็น SMEs ที่มี

แนวโน้มดี ในภาพรวมการพัฒนาด้านมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตของ SMEs จำแนกตามขนาด แสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการขนาดกลางมีพัฒนาการโดยเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 ดีกว่าผู้ประกอบการขนาดเล็ก อย่างไรก็ตาม กิจการขนาดเล็กมีมูลค่าเพิ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในทางตรงกันข้ามกับกิจการขนาดกลางซึ่งมีมูลค่าเพิ่มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงโดยตลอด 3 ปี (แผนภาพที่ 6.6)

แผนภาพที่ 6.6 : เส้นทางพัฒนาการด้านมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยเฉลี่ยของ SMEs แต่ละขนาด ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

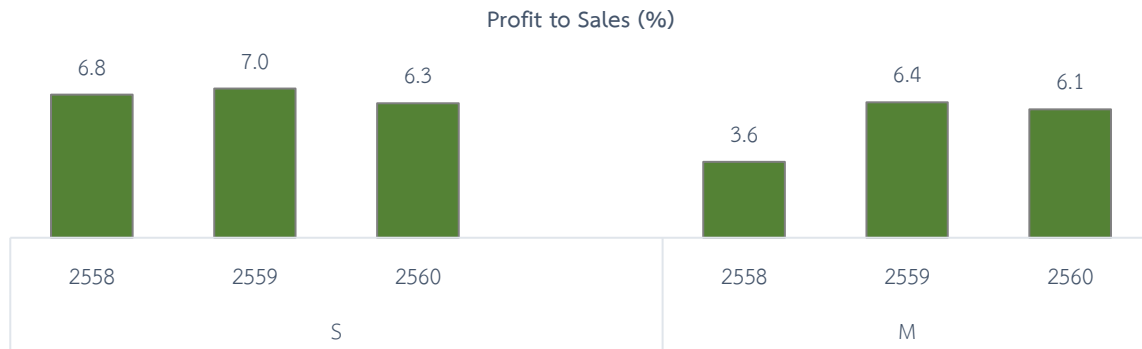
หมายเหตุ :

- สีเขียว แสดงถึง มูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีเหลือง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีส้ม แสดงถึง มูลค่าขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- สีแดง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณาตัวชี้วัดทางด้านผลผลิตภาพการผลิตอื่น ๆ และตัวชี้วัดด้านผลประกอบการ ของผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละขนาด แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องตัวชี้วัดในภาพรวมของ SMEs โดยกิจการทั้งขนาดเล็กและขนาดกลางมีการใช้สินทรัพย์ถาวรเข้มข้นมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้ง ในปี พ.ศ. 2560 ผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานและสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการขนาดเล็กที่ตัวชี้วัดทั้งสองเพิ่มขึ้นติดต่อกัน 3 ปี อย่างไรก็ตาม สัดส่วนต้นทุนรวมต่อยอดขายก็เพิ่มขึ้น ขณะที่สัดส่วนกำไรต่อยอดขายลดลงในปี พ.ศ. 2560 (แผนภาพที่ 6.7)

แผนภาพที่ 6.7 : ตัวชี้วัดทางด้านผลประกอบการของ SMEs แต่ละขนาด ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

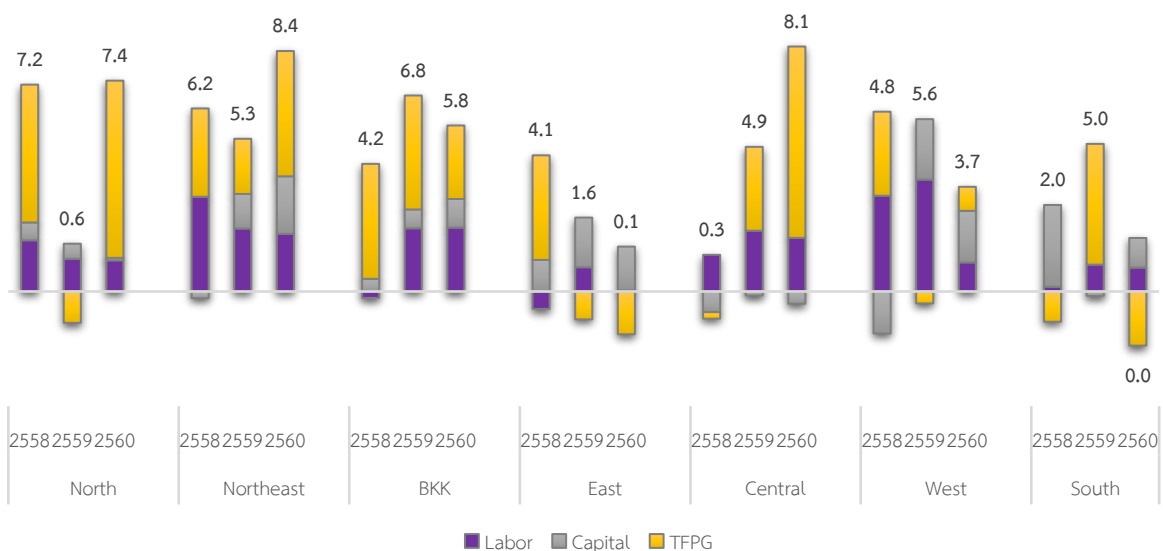

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

6.1.2 ภาพรวมของผู้ประกอบการ SMEs จำแนกตามพื้นที่

สำหรับภาพรวมของมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการ SMEs จำแนกตามพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 สะท้อนว่า ในปี พ.ศ. 2560 กิจกรรมในภูมิภาคเหนือ (North) ตะวันออกเฉียงเหนือ (Northeast) และกลาง (Central) มีมูลค่าเพิ่มขยายตัวได้ดีขึ้น และมีเพียงกิจการในภาคกลางเท่านั้น ที่มีมูลค่าเพิ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ ภูมิภาคอื่น ๆ มีมูลค่าเพิ่มขยายตัวชะลอลง โดยเฉพาะภาคตะวันออก (East) ที่มีอัตราการขยายตัวที่ลดลงติดต่อกัน 2 ปี ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเพิ่มในภูมิภาคต่าง ๆ ส่วนใหญ่เป็นมาผลมาจากผลผลิตภาพการผลิตเป็นหลัก โดยเฉพาะภูมิภาคที่มีมูลค่าเพิ่มขยายตัวได้ดีในปี พ.ศ. 2560 คือ เหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือ กรุงเทพฯ และปริมณฑล และกลาง ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.8

แผนภาพที่ 6.8 : บัญชีการเจริญเติบโตของ SMEs จำแนกตามพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

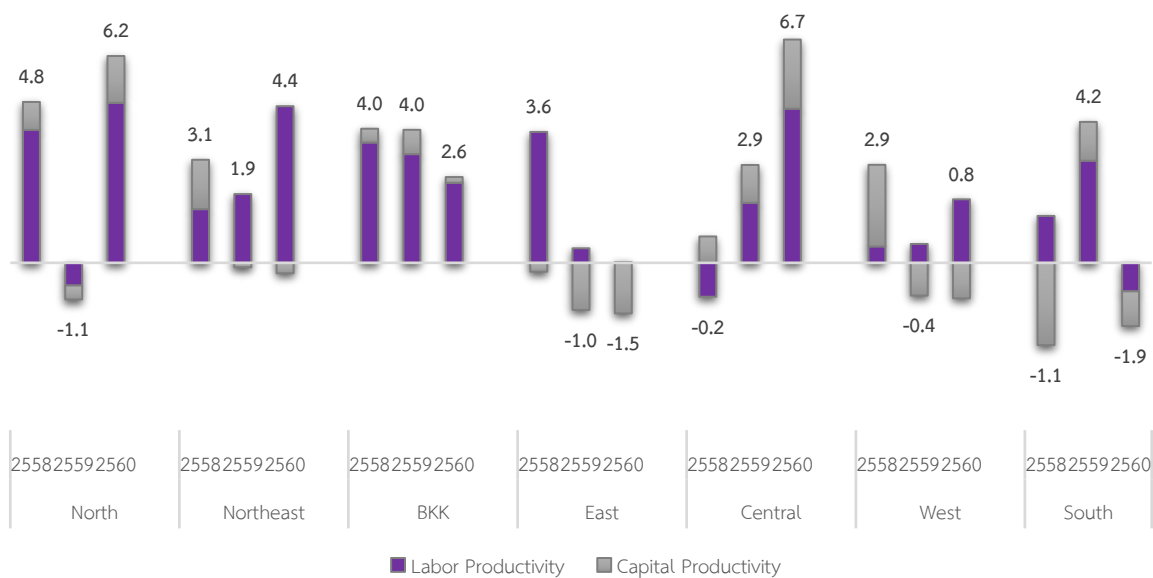
ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

ในส่วนของคุณภาพของ SMEs จำแนกตามพื้นที่ต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 พบว่า เกือบทั้งหมดมีความสามารถในการผลิตของแรงงานเป็นหลักที่มาหลักของการขยายตัวของ TFP ยกเว้นกรณีของภาคตะวันออก ภาคตะวันตก (West) และภาคใต้ ที่บางช่วงเวลาความสามารถในการผลิตของปัจจัยทุนจะเป็นสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลง TFP (ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.9) ทั้งนี้ ภูมิภาคที่ยังมีผลิตภาพทุนและแรงงานขยายตัวได้ดี ในปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ ภาคเหนือ กรุงเทพฯ และปริมณฑล (BKK) รวมทั้ง ภาคกลาง ขณะที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก มีผลิตภาพทุนที่หดตัว และภาคใต้มีทั้งผลิตภาพทุนและผลิตภาพแรงงานหดตัว

สำหรับคุณภาพของปัจจัยการผลิตเท่าที่มีตัวชี้วัดของผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละพื้นที่ ยังคงเป็นองค์ประกอบส่วนน้อยของผลิตภาพการผลิต โดยส่วนใหญ่มีคุณภาพของปัจจัยการผลิตทั้งแรงงานและทุนเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ยกเว้นภาคเหนือที่มีคุณภาพของแรงงานลดลง แต่มีคุณภาพปัจจัยทุนเพิ่มขึ้นมากที่สุดเช่นกัน ส่วนภาคที่มีคุณภาพแรงงานเพิ่มขึ้นมากที่สุด ในปี พ.ศ. 2560 คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.9

แผนภาพที่ 6.9 : แหล่งที่มาของการขยายตัวของ TFP สำหรับ SMEs ในแต่ละพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

(ก) ผลิตภาพเฉพาะส่วน

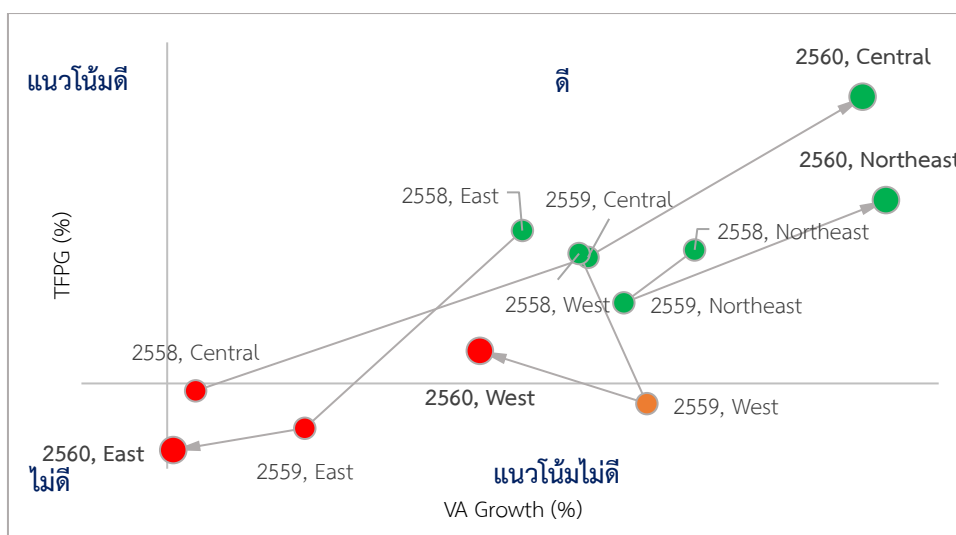
(ข) คุณภาพปัจจัยการผลิต

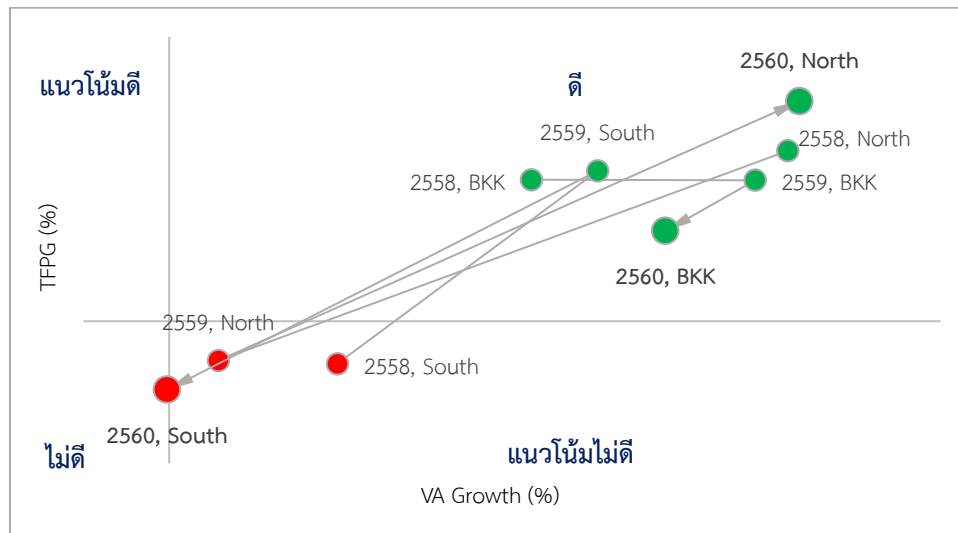

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

เมื่อพิจารณาพัฒนาการของผู้ประกอบการ SMEs จำแนกตามพื้นที่แต่ละภูมิภาค พบว่า ภูมิภาคที่มีพัฒนาการโดยเฉลี่ยดีกว่าค่าเฉลี่ยมาโดยตลอด ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ทั้งนี้ ภาคกลางเป็นภูมิภาคเดียวที่มูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ พัฒนาการของภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีแนวโน้มลดลง ซึ่งในปี พ.ศ. 2560 มีเพียงภาคตะวันออก และภาคใต้ เท่านั้น ที่มี TFP หดตัว (แผนภาพที่ 6.10)

แผนภาพที่ 6.10 : เส้นทางพัฒนาการด้านมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยเฉลี่ยของ SMEs ในแต่ละพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

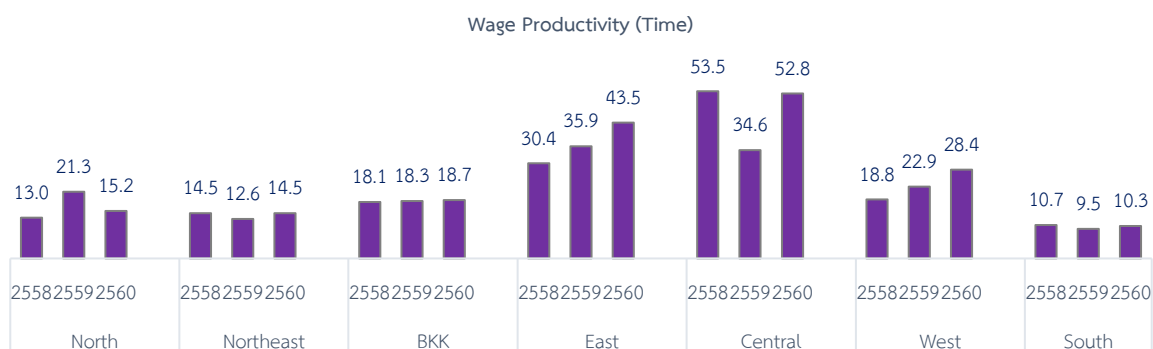

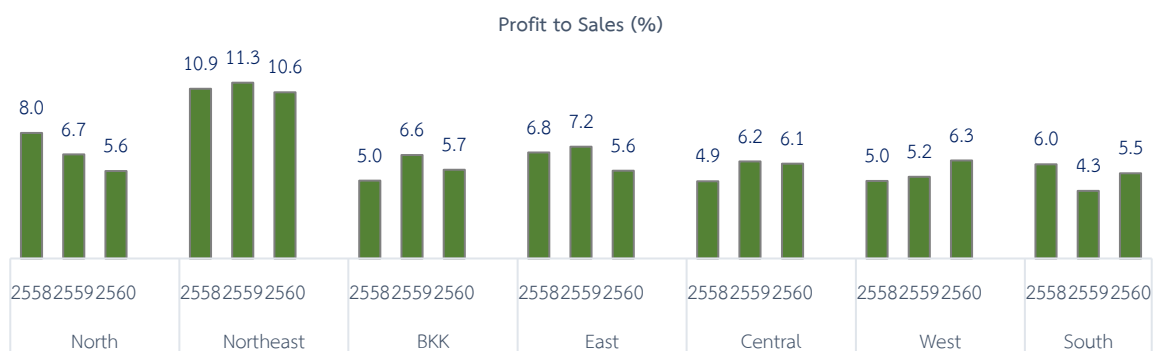
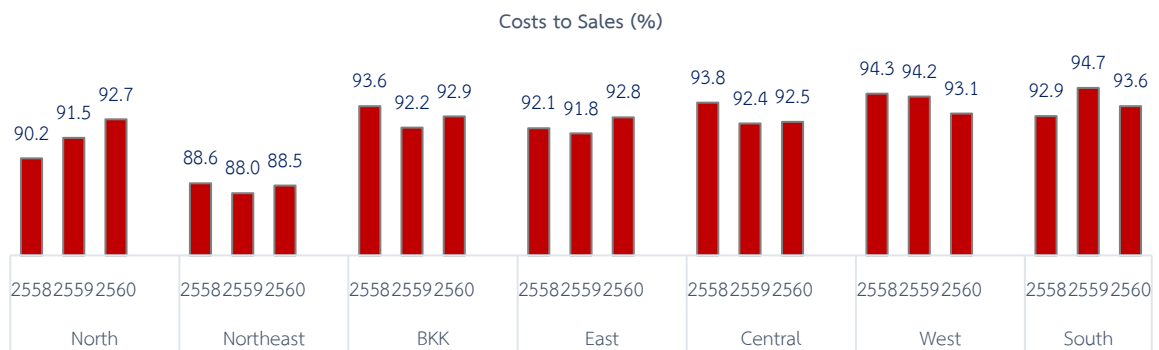
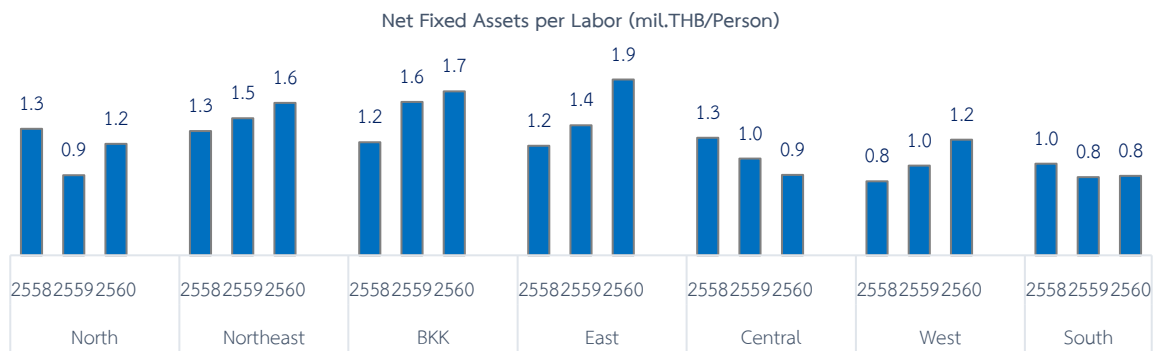
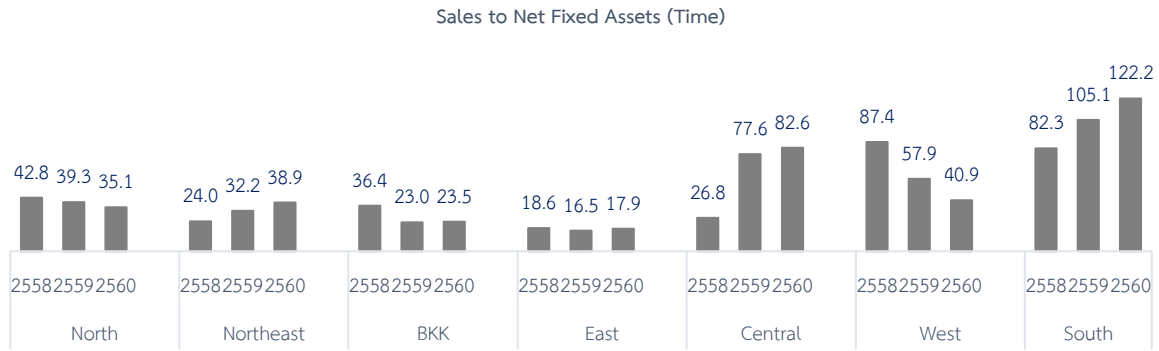
ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562
 หมายเหตุ :

- สีเขียว แสดงถึง มูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีเหลือง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีส้ม แสดงถึง มูลค่าขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- สีแดง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

หากพิจารณาตัวชี้วัดทางด้านผลผลิตภาพการผลิตอื่น ๆ และตัวชี้วัดด้านผลประกอบการของผู้ประกอบการ SMEs ในแต่ละพื้นที่ พบว่า เกือบทุกภูมิภาคมีผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2560 ยกเว้นภาคเหนือ โดยพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมณฑล ภาคตะวันออก และภาคตะวันตก มีผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานเพิ่มขึ้นตลอดในช่วง 3 ปีที่ศึกษา ส่วนสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรส่วนใหญ่มีค่าเพิ่มขึ้นเช่นกัน ยกเว้นภาคเหนือ และภาคตะวันตก ที่มีสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรลดลงอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ ความเข้มข้นในการใช้ปัจจัยทุนต่อแรงงานเกือบทุกพื้นที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ยกเว้นเพียงภาคกลางเท่านั้น สำหรับตัวชี้วัดทางด้านต้นทุนสะท้อนว่า ในแต่ละภูมิภาคส่วนใหญ่มีต้นทุนเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 โดยมีเพียงภาคตะวันตก และภาคใต้เท่านั้น ที่มีสัดส่วนต้นทุนต่อยอดขายลดลง ทำให้สองภูมิภาคดังกล่าว มีสัดส่วนกำไรต่อยอดขายเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.11

แผนภาพที่ 6.11 : ตัวชี้วัดทางด้านผลประกอบการของ SMEs ในแต่ละพื้นที่ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

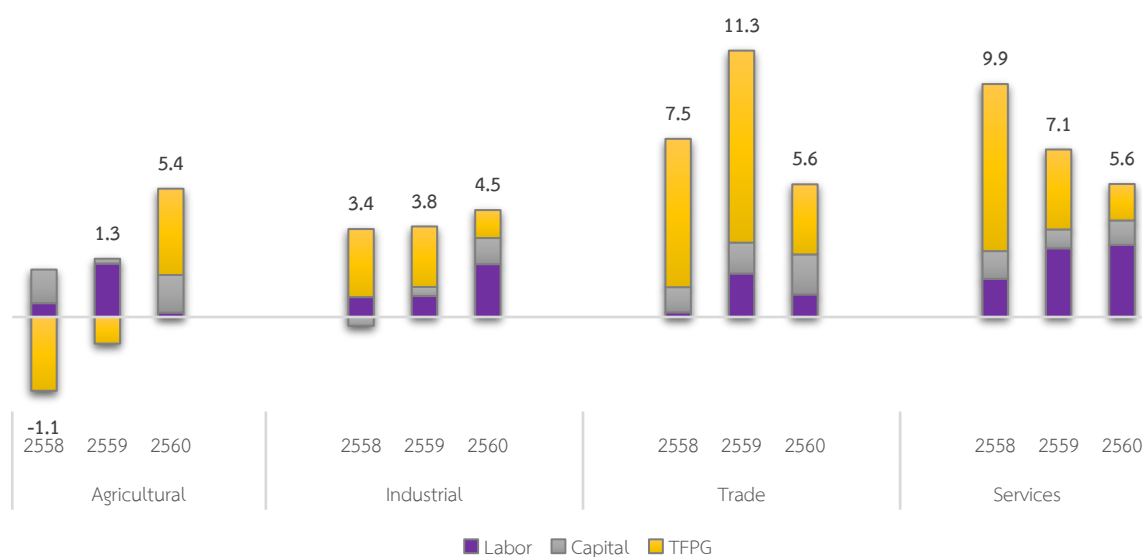

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

6.1.3 ภาพรวมของผู้ประกอบการ SMEs จำแนกตามกลุ่มธุรกิจ

การเจริญเติบโตของมูลค่าเพิ่มของผู้ประกอบการ SMEs แต่ละกลุ่มธุรกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 พบว่า ภาคการผลิต คือ ธุรกิจการเกษตร (Agricultural) และภาคอุตสาหกรรม (Industrial) มีมูลค่าเพิ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ กลุ่มธุรกิจการค้า (Trade) และการบริการ (Services) มีมูลค่าขยายตัวเป็นบวกตลอดในช่วง 3 ปี แต่มีอัตราชะลอลงในปี พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะการบริการที่มีแนวโน้มชะลอลง 2 ปี ติดต่อกัน ทั้งนี้ การขยายตัวของมูลค่าเพิ่มในแต่ละกลุ่มธุรกิจในช่วงปี พ.ศ. 2558-2559 โดยส่วนใหญ่เป็นผลมาจาก TFP ยกเว้นกรณีธุรกิจการเกษตรที่เป็นผลมาจากการใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ และแรงงานเพิ่มขึ้นตามลำดับ ขณะที่ ในปี พ.ศ. 2560 กลุ่มธุรกิจการเกษตร และการค้า มี TFP เป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนการขยายตัวของมูลค่าเพิ่ม ส่วนภาคอุตสาหกรรม และการบริการอาศัยการใช้แรงงานในการขับเคลื่อน ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.12

แผนภาพที่ 6.12 : บัญชีการเจริญเติบโตสำหรับ SMEs ของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

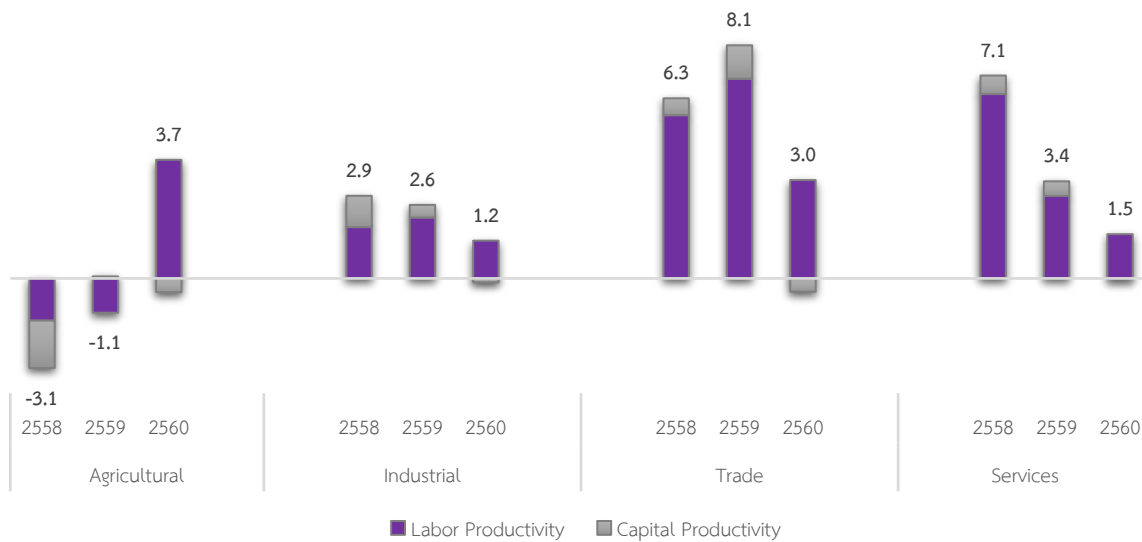
สำหรับผลผลิตภาพการผลิตของ SMEs ในแต่ละกลุ่มธุรกิจ มีองค์ประกอบสำคัญของการเปลี่ยนแปลงมาจากความสามารถในการผลิตของแรงงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 (แผนภาพที่ 6.13) ยกเว้นกรณีธุรกิจการเกษตรในปี พ.ศ. 2558 ที่การเปลี่ยนแปลงของ TFP มีแหล่งที่มาสำคัญมาจากความสามารถในการผลิตของปัจจัยทุน ทั้งนี้ ผลผลิตภาพแรงงานและผลผลิตภาพทุนของกลุ่มธุรกิจส่วนใหญ่ มีอัตราการขยายตัวที่ลดลงในช่วงปี พ.ศ. 2560 โดยเฉพาะการบริการที่มีแนวโน้มชะลอลงอย่างต่อเนื่อง และมีเพียงธุรกิจการเกษตรเท่านั้นที่มีผลผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นติดต่อกันตลอด 3 ปี

เมื่อพิจารณาคูณภาพของปัจจัยการผลิตเท่าที่มีตัวชี้วัดของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ พบว่า โดยส่วนใหญ่ยังมีบทบาทต่อผลผลิตภาพการผลิตน้อย ซึ่งมีเพียงกลุ่มธุรกิจการบริการในปี พ.ศ. 2560 เท่านั้น ที่มีคุณภาพของแรงงานเป็นแหล่งที่มาหลักของการขยายตัวของ TFP อย่างไรก็ตาม คุณภาพปัจจัยแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

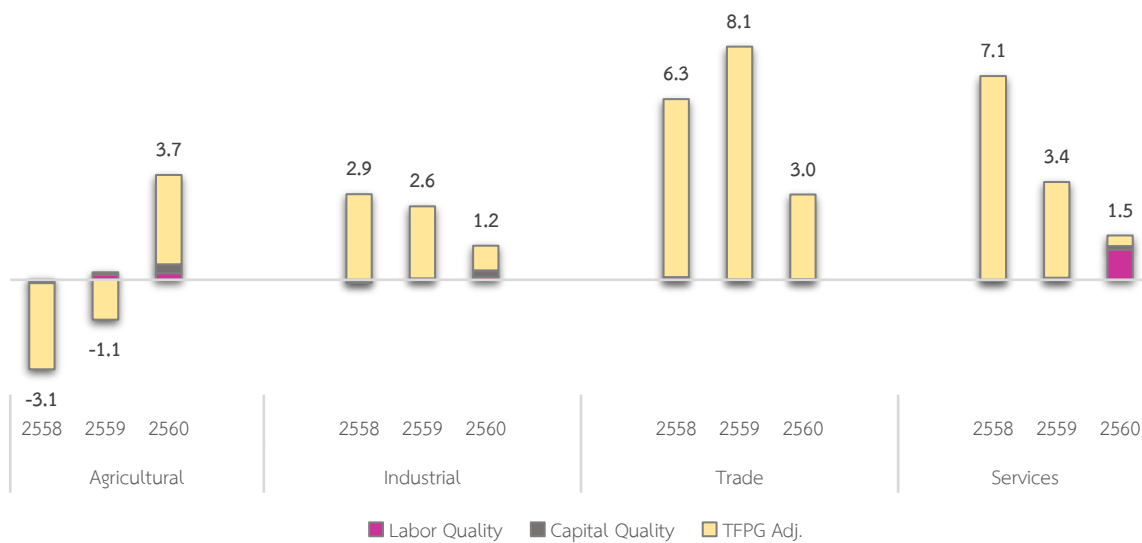
ยกเว้นกลุ่มการค้าที่มีอัตราขยายตัวลดลงติดต่อกันทั้ง 3 ปี ขณะที่ คุณภาพของปัจจัยทุนสำหรับกลุ่มธุรกิจ การเกษตร และการบริการมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นโดยตลอด ส่วนภาคอุตสาหกรรม และการค้า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนักช่วงปี พ.ศ. 2559-2560 ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.13

แผนภาพที่ 6.13 : แหล่งที่มาของการขยายตัวของ TFP สำหรับ SMEs ของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

(ก) ผลผลิตภาพเฉพาะส่วน

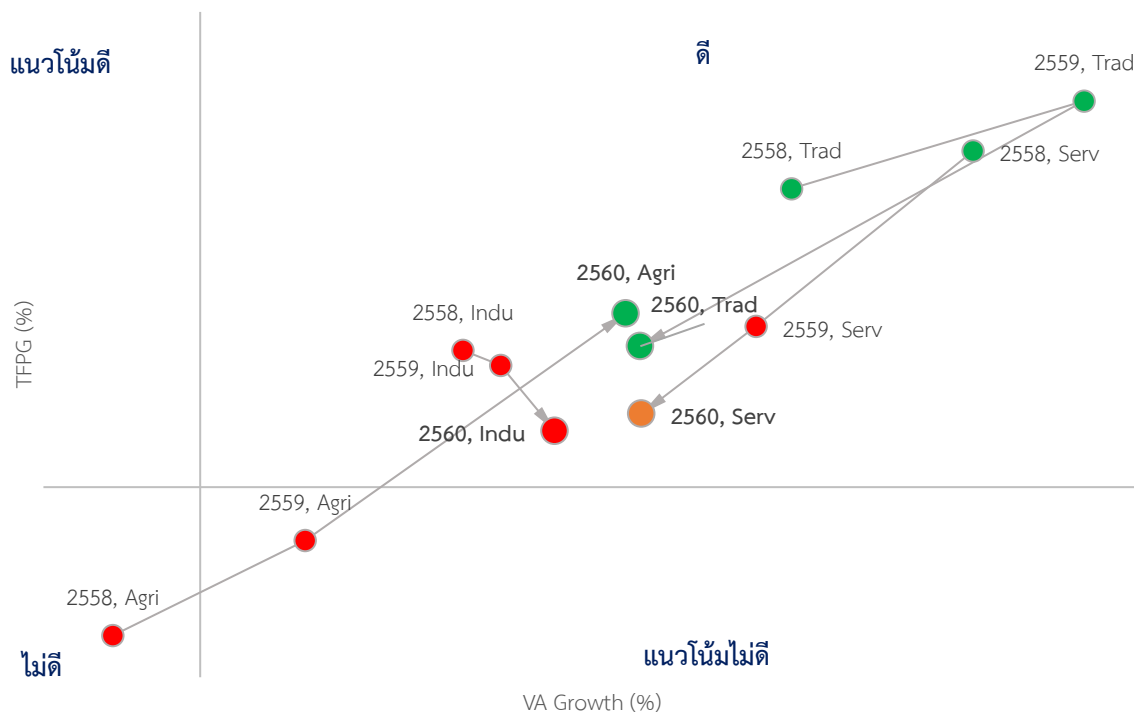
(ข) คุณภาพปัจจัยการผลิต

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หากเปรียบเทียบพัฒนาการในการสร้างมูลค่าเพิ่มและความสามารถในการผลิตของ SMEs ในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 สะท้อนว่า กลุ่มธุรกิจทางด้านปลายน้ำ (Downstream) ของห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) คือ การค้า และการบริการ มีพัฒนาการโดยเฉลี่ยดีกว่ากลุ่มธุรกิจในภาคการผลิตในส่วนต้นน้ำ (Upstream) และกลางน้ำ (Midstream) ได้แก่ ธุรกิจการเกษตร และภาคอุตสาหกรรม ทั้งนี้ มีเพียงธุรกิจการเกษตรเท่านั้น ที่มีพัฒนาการดีขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วง 3 ปีที่ทำการศึกษา โดยในปี พ.ศ. 2560 มีมูลค่าเพิ่มและ TFP ขยายตัวได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยอีกด้วย ส่วนภาคอุตสาหกรรมมีพัฒนาของมูลค่าเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง แต่ TFP มีแนวโน้มขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงตลอดช่วง 3 ปี โดยในปี พ.ศ. 2560 มูลค่าเพิ่มขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่ TFP ยังคงขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.14

แผนภาพที่ 6.14 : เส้นทางพัฒนาการด้านมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพของ SMEs แต่ละกลุ่มธุรกิจ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หมายเหตุ :

- สีเขียว แสดงถึง มูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีเหลือง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีส้ม แสดงถึง มูลค่าขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- สีแดง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

สำหรับตัวชี้วัดทางด้านผลผลิตภาพการผลิตอื่น ๆ และตัวชี้วัดด้านผลประกอบการ (แผนภาพที่ 6.15) แสดงให้เห็นว่า ผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานของภาคการผลิตเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ กลุ่มธุรกิจการเกษตร ยังมีแนวโน้มของผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนกลุ่มธุรกิจการค้าและการบริการมีผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานลดลง

ในเกือบกลุ่มธุรกิจมีต้นทุนสูงขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ยกเว้น กลุ่มการค้า แต่ทุกกลุ่มธุรกิจมีอัตรากำไรลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มธุรกิจการค้าและการบริการที่สัดส่วนกำไรต่อยอดขายมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เกือบทุกกลุ่มธุรกิจมีการใช้สินทรัพย์ถาวรเข้มข้นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ยกเว้น ภาคอุตสาหกรรม นอกจากนี้ กลุ่มธุรกิจการเกษตร และการบริการ ยังมีรายได้เทียบกับสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 โดยกลุ่มธุรกิจการเกษตรยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นติดต่อกันทั้ง 3 ปี ขณะที่ กลุ่มธุรกิจการค้ามีสัดส่วนรายได้ต่อสินทรัพย์ถาวรมีแนวโน้มลดลง

แผนภาพที่ 6.15 : ตัวชี้วัดทางด้านผลประกอบการสำหรับ SMEs ของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

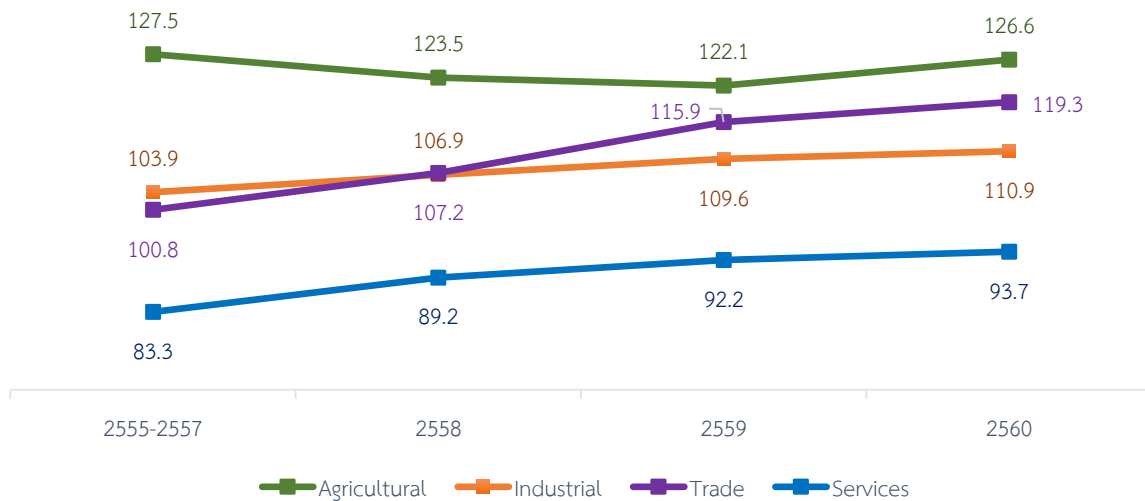

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หากพิจารณาถึงระดับของความสามารถในการผลิต ซึ่งสะท้อนจากดัชนีผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม โดยอาศัยค่าเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2555-2557 เป็นปีฐาน จากแผนภาพที่ 6.16 สะท้อนว่า กลุ่มธุรกิจเกษตร ยังคงเป็นกลุ่มที่มีระดับความสามารถในการผลิตสูงสุดโดยเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ย และการบริการเป็นกลุ่มที่มีระดับความสามารถต่ำที่สุด ทั้งนี้ กลุ่มธุรกิจการค้าเป็นกลุ่มที่มีพัฒนาการเพิ่มขึ้นอย่างมากจนมีความในการผลิตสูงเป็นลำดับที่ 2

แผนภาพที่ 6.16 : ดัชนีผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมสำหรับ SMEs ของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560

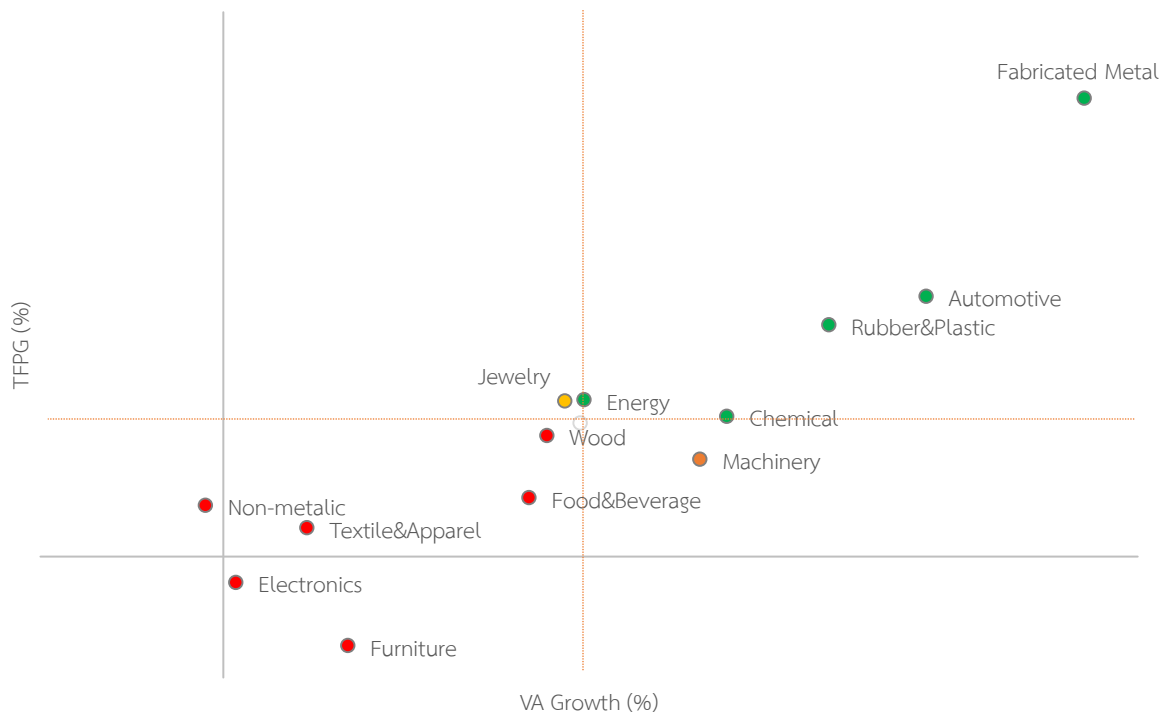
ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2559 และปี พ.ศ. 2562

6.2 การวิเคราะห์ในแต่ละกลุ่มธุรกิจ

6.2.1 อุตสาหกรรมการผลิต

ในภาพรวมการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยรวมเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยสาขาของผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาอุตสาหกรรม แสดงให้เห็นว่า สาขาการผลิตส่วนใหญ่อยู่ในสถานะที่ดี คือ ทั้งมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตมีการขยายตัว ยกเว้นสาขาการผลิตแร่โลหะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในสถานะที่มีแนวโน้มดี คือ ถึงแม้จะมีมูลค่าเพิ่มหดตัว แต่ผลผลิตภาพการผลิตยังขยายตัวอยู่ ขณะที่ สาขาอิเล็กทรอนิกส์ และเฟอร์นิเจอร์ อยู่ในสถานะที่มีแนวโน้มไม่ดี คือ มีมูลค่าเพิ่มขยายตัว แต่ผลผลิตภาพการผลิตเริ่มหดตัว ทั้งนี้ สาขาการผลิตที่มีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสาขา ได้แก่ สาขาโลหะประดิษฐ์ ยานยนต์ ยางและพลาสติก เคมีภัณฑ์ และพลังงานไฟฟ้า ขณะที่ กลุ่มสาขาการผลิตที่อยู่ในสถานะที่ดี แต่มีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย คือ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม อาหารและเครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ไม้ ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.17

แผนภาพที่ 6.17 : พัฒนาการด้านมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยเฉลี่ยของ SMEs ในสาขาการค้า

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หมายเหตุ :

- สีเขียว แสดงถึง มูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีเหลือง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีส้ม แสดงถึง มูลค่าขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- สีแดง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 สะท้อนว่า เกือบทุกสาขายังมีการขยายตัว โดยสาขาการผลิตจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งมีผลผลิตภาพการผลิตเป็นแหล่งที่มาสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ไม้ ยางและพลาสติก โลหะประดิษฐ์ อิเล็กทรอนิกส์ ยานยนต์ อัญมณีและเครื่องประดับ รวมถึง พลังงานไฟฟ้า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสาขาที่มีสถานะดี ส่วนสาขาการผลิตอื่น ๆ จะมีการใช้แรงงานเป็นแหล่งที่มาหลักของการขยายตัวของมูลค่าเพิ่ม ดังแสดงในตารางที่ 6.1

หากแยกองค์ประกอบของการขยายตัวของผลผลิตภาพโดยรวมเฉลี่ย 3 ปี (พ.ศ. 2558-2560) มีแสดงให้เห็นว่า เกือบทุกสาขาการผลิตมีผลผลิตภาพแรงงานเป็นแหล่งที่มาสำคัญของผลผลิตภาพการผลิต และมีผลผลิตภาพแรงงานขยายตัวในช่วง 3 ปีที่ศึกษา ยกเว้นเพียงสาขาลิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่มีผลผลิตภาพทุนเป็นองค์ประกอบหลัก และยังมีผลผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยหดตัวด้วย นอกจากนี้ ผลผลิตภาพปัจจัยทุนส่วนใหญ่จะมีการขยายตัวเป็นบวก ซึ่งมีเพียงสาขาการผลิตอิเล็กทรอนิกส์ เครื่องจักรกล และเฟอร์นิเจอร์ ที่มีผลผลิตภาพปัจจัยทุนโดยเฉลี่ยหดตัว (ตารางที่ 6.1)

สำหรับคุณภาพของปัจจัยการผลิตในภาคอุตสาหกรรมพบว่า โดยเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 คุณภาพปัจจัยการผลิตเท่าที่มีตัวชี้วัดยังเป็นแหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลงผลผลิตภาพการผลิตที่ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้ คุณภาพปัจจัยทุนมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในเกือบทุกสาขาการผลิต และไม่มีสาขาการผลิตใดเลยที่มีคุณภาพทุนแย่ลง ขณะที่ คุณภาพแรงงานส่วนใหญ่ดีขึ้น ยกเว้นสาขาสีทอและเครื่องนุ่งห่ม แร่โลหะ เครื่องจักรกล เพอร์นิเจอร์ รวมทั้ง อัญมณีและเครื่องประดับ ที่มีคุณภาพแรงงานลดลง ดังแสดงในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 : ผลผลิตภาพการผลิต และตัวชี้วัดด้านการดำเนินงาน ในปี พ.ศ. 2558-2560 กรณีอุตสาหกรรมการผลิต

(ก) บัญชีการเจริญเติบโต และระดับผลผลิตภาพการผลิต

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	อาหาร และ เครื่องดื่ม	สิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม	ไม้	เคมี	ยางและ พลาสติก	แร่โลหะ	โลหะ ประดิษฐ์	อิเล็กทรอนิกส์	เครื่อง จักรกล	ยานยนต์	เฟอร์นิเจอร์	อัญมณีและ เครื่องประดับ	ไฟฟ้า
ผลตอบแทนทุน		0.1850	0.1803	0.2276	0.2344	0.2572	0.2761	0.2319	0.2889	0.2176	0.3696	0.1722	0.1683	0.3751
อัตราการขยายตัวของ														
มูลค่าเพิ่ม (%)	2558	3.9	-2.0	1.4	6.4	7.6	-0.4	3.3	-0.6	8.5	8.9	1.8	2.2	3.5
	2559	6.7	1.5	8.4	-0.9	5.4	1.4	14.7	-5.3	3.1	9.8	-1.9	4.9	4.5
	2560	-0.6	3.3	0.9	10.9	7.0	-1.6	10.2	6.3	4.0	4.3	4.2	4.1	3.9
	เฉลี่ย	3.3	0.9	3.5	5.5	6.6	-0.2	9.4	0.1	5.2	7.7	1.4	3.7	3.9
แหล่งที่มาจากการขยายตัวของ														
แรงงาน (%)	2558	3.1	-1.3	0.8	5.5	-1.0	1.1	-5.8	1.7	1.5	0.8	2.5	0.1	-0.6
	2559	-0.7	1.2	1.7	1.6	2.5	-1.6	2.1	-1.8	5.3	4.0	3.5	-0.5	4.1
	2560	3.8	2.6	0.2	1.7	3.0	-2.2	3.3	1.1	0.4	-0.1	1.2	4.2	-1.4
	เฉลี่ย	2.1	0.8	0.9	2.9	1.5	-0.9	-0.1	0.3	2.4	1.6	2.4	1.3	0.7
ทุน (%)	2558	-1.0	-1.7	0.8	-0.8	1.4	1.6	-1.0	-0.4	0.4	1.4	1.2	-0.5	-2.9
	2559	0.7	1.3	0.5	0.5	0.8	-1.5	5.5	-1.1	1.5	1.6	0.2	0.0	2.4
	2560	1.2	-0.8	0.7	1.1	1.6	-0.7	1.5	2.2	1.8	2.5	-0.1	0.1	2.4
	เฉลี่ย	0.3	-0.4	0.7	0.3	1.3	-0.2	2.0	0.2	1.2	1.8	0.4	-0.1	0.6
ผลิตภาพโดยรวม (%)	2558	1.8	1.0	-0.2	1.7	7.1	-3.2	10.1	-1.9	6.6	6.8	-2.0	2.6	7.0
	2559	6.7	-1.0	6.2	-3.0	2.0	4.5	7.2	-2.3	-3.6	4.2	-5.5	5.4	-2.1
	2560	-5.6	1.4	0.0	8.2	2.4	1.2	5.5	2.9	1.8	1.9	3.1	-0.2	2.9
	เฉลี่ย	1.0	0.5	2.0	2.3	3.8	0.9	7.6	-0.4	1.6	4.3	-1.5	2.6	2.6
แหล่งที่มาจากผลิตภาพเฉพาะส่วน														

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	อาหาร และ เครื่องดื่ม	สิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม	ไม้	เคมี	ยางและ พลาสติก	แร่โลหะ	โลหะ ประดิษฐ์	อิเล็กทรอนิกส์	เครื่อง จักรกล	ยานยนต์	เฟอร์นิเจอร์	อัญมณีและ เครื่องประดับ	ไฟฟ้า
ผลผลิตภาพแรงงาน (%)	2558	0.1	-0.4	0.3	-0.6	6.6	-1.4	8.3	-2.1	5.1	4.9	-1.0	1.7	2.7
	2559	6.2	0.1	4.7	-2.3	1.4	2.6	9.2	-1.9	-2.8	2.2	-5.0	4.6	-1.3
	2560	-4.3	0.1	0.5	6.7	2.2	1.0	4.6	3.3	2.7	2.8	2.2	-0.8	3.8
	เฉลี่ย	0.7	-0.1	1.9	1.3	3.4	0.7	7.4	-0.2	1.7	3.3	-1.3	1.8	1.7
ผลผลิตภาพทุน (%)	2558	1.7	1.3	-0.5	2.3	0.5	-1.8	1.8	0.3	1.5	1.9	-0.9	0.9	4.2
	2559	0.5	-1.0	1.4	-0.7	0.6	1.9	-2.0	-0.4	-0.8	2.0	-0.5	0.8	-0.7
	2560	-1.3	1.4	-0.5	1.5	0.2	0.2	0.9	-0.4	-0.9	-0.9	0.8	0.6	-0.9
	เฉลี่ย	0.3	0.6	0.2	1.0	0.4	0.1	0.2	-0.2	-0.1	1.0	-0.2	0.8	0.9
แหล่งที่มาจาก คุณภาพปัจจัย การผลิต	2558	-0.1	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	-0.3	0.0	0.0	-0.1	0.0
	2559	0.3	0.0	-0.6	0.1	-0.1	-0.3	0.1	0.2	0.0	-0.1	-0.1	-0.2	0.1
	2560	0.1	-0.2	1.4	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	0.2	0.2	-0.3	0.1	0.0
	เฉลี่ย	0.1	-0.1	0.2	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0
คุณภาพทุน (%)	2558	-0.2	-0.4	0.2	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.3	0.0	-0.1	0.0
	2559	-0.1	0.4	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
	2560	0.4	0.0	0.1	0.1	0.5	0.0	0.0	0.0	0.9	0.5	0.1	0.8	0.0
	เฉลี่ย	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.3	0.1	0.1	0.2	0.0
ผลผลิตภาพการผลิต โดยรวม ที่ปรับ คุณภาพปัจจัย การผลิต	2558	2.0	1.4	-0.3	1.7	7.1	-3.2	10.0	-1.8	6.9	7.1	-1.9	2.8	7.0
	2559	6.6	-1.4	6.8	-3.1	2.1	4.7	7.1	-2.5	-3.6	4.3	-5.5	5.5	-2.1

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	อาหาร และ เครื่องดื่ม	สิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม	ไม้	เคมี	ยางและ พลาสติก	แร่โลหะ	โลหะ ประดิษฐ์	อิเล็กทรอนิกส์	เครื่อง จักรกล	ยานยนต์	เฟอร์นิเจอร์	อัญมณีและ เครื่องประดับ	ไฟฟ้า
	2560	-6.0	1.6	-1.5	8.1	1.8	1.1	5.4	2.9	0.8	1.2	3.2	-1.2	2.9
	เฉลี่ย	0.9	0.5	1.7	2.2	3.7	0.9	7.5	-0.5	1.4	4.2	-1.4	2.4	2.6

(ข) ตัวชี้วัดผลผลิตภาพและผลการดำเนินงานอื่น ๆ

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	อาหาร และ เครื่องดื่ม	สิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม	ไม้	เคมี	ยางและ พลาสติก	แร่โลหะ	โลหะ ประดิษฐ์	อิเล็กทรอนิกส์	เครื่อง จักรกล	ยานยนต์	เฟอร์นิเจอร์	อัญมณีและ เครื่องประดับ	ไฟฟ้า
ระดับผลผลิตต้นทุน แรงงาน	2558	13.4	13.3	24.1	92.3	11.6	10.4	21.3	24.6	7.6	11.5	28.6	16.3	15.6
(เท่า)	2559	13.4	10.7	15.1	72.6	10.4	11.0	39.3	21.5	5.1	16.0	24.5	17.2	10.5
	2560	12.8	12.0	19.9	91.2	9.7	12.4	52.4	40.8	7.4	11.3	33.0	23.5	8.2
	เฉลี่ย	13.2	12.0	19.7	85.4	10.6	11.3	37.7	29.0	6.7	12.9	28.7	19.0	11.4
ต้นทุนการผลิตต่อ ยอดขาย (%)	2558	96.4	95.3	97.7	92.4	96.1	93.4	92.5	94.5	93.5	91.7	93.5	97.7	71.6
	2559	94.3	95.8	95.7	91.3	93.7	96.0	89.8	92.2	91.1	86.8	94.2	96.4	69.7
	2560	95.1	95.0	97.4	91.7	95.7	93.5	90.5	94.2	93.4	90.0	94.6	98.6	69.6
	เฉลี่ย	95.3	95.4	97.0	91.8	95.1	94.3	90.9	93.6	92.7	89.5	94.1	97.5	70.3
ยอดขายต่อสินทรัพย์ ถาวร (เท่า)	2558	14.1	82.8	7.3	45.4	7.1	8.7	33.5	30.4	13.9	7.5	74.4	22.2	0.8
	2559	14.7	25.8	22.5	124.2	6.3	12.2	86.3	37.6	15.5	8.3	40.2	21.2	0.7
	2560	14.0	61.5	27.3	109.8	15.3	22.1	36.4	36.4	16.5	6.9	37.1	2.8	0.6
	เฉลี่ย	14.3	56.7	19.0	93.1	9.6	14.4	52.1	34.8	15.3	7.6	50.5	15.4	0.7
สินทรัพย์ถาวรต่อ แรงงาน	2558	2.19	0.70	0.59	0.85	0.65	1.54	0.51	2.27	0.37	0.65	3.27	0.99	5.97

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	อาหาร และ เครื่องดื่ม	สิ่งทอและ เครื่องนุ่งห่ม	ไม้	เคมี	ยางและ พลาสติก	แร่โลหะ	โลหะ ประดิษฐ์	อิเล็กทรอนิกส์	เครื่อง จักรกล	ยานยนต์	เฟอร์นิเจอร์	อัญมณีและ เครื่องประดับ	ไฟฟ้า
(ล้านบาท/คน)	2559	1.39	0.74	0.46	1.42	0.61	0.49	2.11	2.00	0.45	0.67	3.04	0.61	5.85
	2560	1.05	0.68	0.48	1.15	1.50	1.08	2.17	2.02	0.44	0.51	0.29	1.07	4.85
	เฉลี่ย	1.5	0.7	0.5	1.1	0.9	1.0	1.6	2.1	0.4	0.6	2.2	0.9	5.6
กำไรต่อยอดขาย (%)	2558	2.6	3.3	1.9	6.8	3.1	5.4	4.8	4.7	4.6	7.3	5.9	1.5	27.1
	2559	4.8	3.0	3.8	7.8	5.5	2.9	8.0	6.7	7.4	12.0	5.2	3.0	27.9
	2560	3.8	3.7	2.1	7.4	3.7	5.1	7.3	4.4	3.6	9.0	4.4	0.8	28.3
	เฉลี่ย	3.7	3.3	2.6	7.3	4.1	4.5	6.7	5.3	5.2	9.4	5.2	1.7	27.8

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวด.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

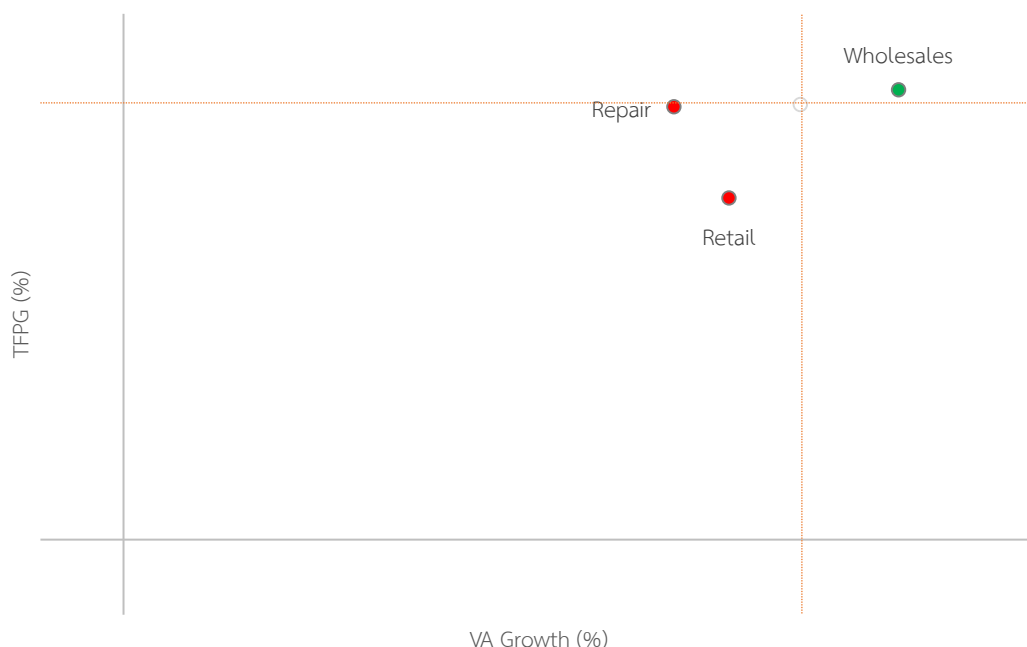
ในภาพรวมตัวชี้วัดอื่น ๆ ของ SMEs ในภาคอุตสาหกรรม จากตารางที่ 6.1 แสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2560 มีเพียงสาขาการผลิตแร่โลหะเท่านั้นที่มีตัวชี้วัดด้านต่าง ๆ ดีขึ้นในทุกด้าน ส่วนสาขาการผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มมีตัวชี้วัดทางด้านผลิตภาพต้นทุนแรงงาน ยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวร และกำไรเพิ่มขึ้น โดยมีต้นทุนต่อยอดขายลดลง แต่ก็มีแนวโน้มในการใช้สินทรัพย์ถาวรต่อแรงงานลดลงด้วย ขณะที่สาขาการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม รวมถึง ยานยนต์ มีตัวชี้วัดทั้งผลิตภาพต้นทุนแรงงานและผลประกอบการอื่น ๆ ลดลงทั้งหมด

ทั้งนี้ เกือบทุกสาขาการผลิตมีผลิตภาพต้นทุนแรงงานเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2560 แต่ก็มีสัดส่วนต้นทุนที่เพิ่มสูงขึ้น และมีสัดส่วนกำไรลดลงด้วย อีกทั้ง สาขาการผลิตส่วนใหญ่ยังมีการใช้สินทรัพย์ถาวรต่อแรงงานลดลง และมียอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรลดลงด้วยเช่นกัน ดังแสดงในตารางที่ 6.1

6.2.2 ธุรกิจการค้า

ในภาพรวมการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลิตภาพโดยรวมเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยสาขาของผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาการค้า นั้น สะท้อนว่า ทุกสาขาธุรกิจโดยเฉลี่ยมีสถานะที่ดี กล่าวคือ ทั้งมูลค่าเพิ่มและผลิตภาพการผลิตมีการขยายตัว โดยสาขาการค้าส่งมีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลิตภาพโดยรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสาขา ขณะที่ กลุ่มสาขาค้าอื่น ๆ มีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลิตภาพโดยรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.18

แผนภาพที่ 6.18 : พัฒนาการด้านมูลค่าเพิ่มและผลิตภาพโดยเฉลี่ยของ SMEs ในสาขาการค้า

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หมายเหตุ :

- สีเขียว แสดงถึง มูลค่าเพิ่มและผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีเหลือง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีส้ม แสดงถึง มูลค่าขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- สีแดง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวและผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณามูลค่าเพิ่มเฉลี่ยในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 สะท้อนถึง การขยายตัวได้ดีทุกสาขา โดยผลผลิตภาพการผลิตเป็นแหล่งที่มาสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขาการค้าและซ่อมแซมยานยนต์ยนต์ (ตารางที่ 6.2) ทั้งนี้ การขยายตัวของผลผลิตภาพโดยรวมเฉลี่ย 3 ปี (พ.ศ. 2558-2560) มีองค์ประกอบหลักในการขยายตัวมาจากการขยายตัวของผลผลิตภาพแรงงานในทุกสาขา อย่างไรก็ตาม สาขาการค้าและซ่อมแซมยานยนต์ยนต์เป็นสาขาเดียวเท่านั้น ที่ผลผลิตภาพแรงงานและผลผลิตภาพปัจจัยทุนขยายตัวได้ดีขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ในขณะที่ สาขาอื่น ๆ ผลผลิตภาพแรงงานเริ่มมีการขยายตัวที่ชะลอลง และมีผลผลิตภาพทุนหดตัว

สำหรับคุณภาพของปัจจัยการผลิตในภาคการค้าแสดงให้เห็นว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 เกือบทุกสาขานั้น คุณภาพปัจจัยการผลิตเท่าที่มีตัวชี้วัดยังเป็นแหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลงผลผลิตภาพการผลิตที่น้อย นอกจากนี้ มีเพียงสาขาการค้าและซ่อมแซมยานยนต์ยนต์เท่านั้น ที่มีคุณภาพของปัจจัยการผลิตทั้งสองส่วนเพิ่มขึ้น ส่วนสาขาการค้าส่งมีคุณภาพปัจจัยทุนลดลง และสาขาการค้าปลีกมีคุณภาพปัจจัยแรงงานลดลง ดังแสดงในตารางที่ 6.2

ตารางที่ 6.2 : ผลผลิตภาพการผลิต และตัวชี้วัดด้านการดำเนินงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560
กรณีธุรกิจการค้า

(ก) บัญชีการเจริญเติบโต และระดับผลผลิตภาพการผลิต

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ค้าส่ง	ค้าปลีก	การค้าและ ซ่อมแซมยานยนต์
ผลตอบแทนทุน		0.2445	0.2062	0.1641
อัตราการขยายตัวของ				
มูลค่าเพิ่ม (%)	2558	8.5	7.8	1.6
	2559	13.4	9.8	8.4
	2560	6.1	4.3	9.9
	เฉลี่ย	9.3	7.3	6.6
แหล่งที่มาจากการขยายตัวของ				
แรงงาน (%)	2558	-0.4	0.4	0.6
	2559	3.6	2.2	-0.3
	2560	1.3	1.0	0.6
	เฉลี่ย	1.5	1.2	0.3
ทุน (%)	2558	1.5	1.5	0.2
	2559	1.6	1.5	0.7
	2560	2.4	1.6	0.9
	เฉลี่ย	1.8	1.5	0.6
ผลผลิตภาพโดยรวม (%)	2558	7.4	5.9	0.8
	2559	8.3	6.0	8.1
	2560	2.3	1.7	8.4
	เฉลี่ย	6.0	4.5	5.8
แหล่งที่มาจากผลผลิตภาพเฉพาะส่วน				
ผลผลิตภาพแรงงาน (%)	2558	6.8	5.8	0.8
	2559	6.6	5.5	7.3
	2560	3.2	2.4	7.7
	เฉลี่ย	5.5	4.6	5.3
ผลผลิตภาพทุน (%)	2558	0.6	0.1	0.1

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ค่าส่ง	ค่าปลีก	การค้าและ ซ่อมแซมยานยนต์
	2559	1.7	0.5	0.7
	2560	-0.9	-0.7	0.7
	เฉลี่ย	0.4	0.0	0.5
แหล่งที่มาจากคุณภาพปัจจัยการผลิต				
คุณภาพแรงงาน (%)	2558	0.2	0.0	0.0
	2559	0.1	-0.1	0.0
	2560	0.0	0.0	0.0
	เฉลี่ย	0.1	0.0	0.0
คุณภาพทุน (%)	2558	0.0	0.0	0.0
	2559	0.0	0.0	0.0
	2560	-0.1	0.0	0.1
	เฉลี่ย	0.0	0.0	0.0
ผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม ที่ปรับ				
คุณภาพปัจจัยการผลิต (%)	2558	7.2	5.9	0.9
	2559	8.2	6.1	8.0
	2560	2.4	1.7	8.3
	เฉลี่ย	5.9	4.6	5.7

(ข) ตัวชี้วัดผลผลิตภาพและผลการดำเนินงานอื่น ๆ

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ค่าส่ง	ค่าปลีก	การค้าและ ซ่อมแซมยานยนต์
ระดับผลผลิตภาพต้นทุนแรงงาน (เท่า)	2558	16.8	29.6	29.7
	2559	37.9	36.0	29.0
	2560	15.6	47.5	32.1
	เฉลี่ย	23.4	37.7	30.3
ต้นทุนต่อยอดขาย (%)	2558	96.1	94.0	89.7
	2559	95.4	95.3	91.0
	2560	95.9	93.9	93.5
	เฉลี่ย	95.8	94.4	91.4
ยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวร (เท่า)	2558	269.3	34.5	47.8
	2559	235.4	28.5	52.1
	2560	212.1	14.2	62.5
	เฉลี่ย	238.9	25.7	54.1

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ค่าส่ง	ค่าปลีก	การค้าและ ซ่อมแซมยานยนต์
สินทรัพย์ถาวรต่อแรงงาน (ล้านบาท/คน)	2558	0.7	0.4	0.8
	2559	2.2	0.5	1.1
	2560	3.2	1.5	1.2
	เฉลี่ย	2.0	0.8	1.0
กำไรต่อยอดขาย (%)	2558	2.8	4.8	9.8
	2559	3.6	3.7	8.4
	2560	3.1	4.3	5.9
	เฉลี่ย	3.2	4.3	8.0

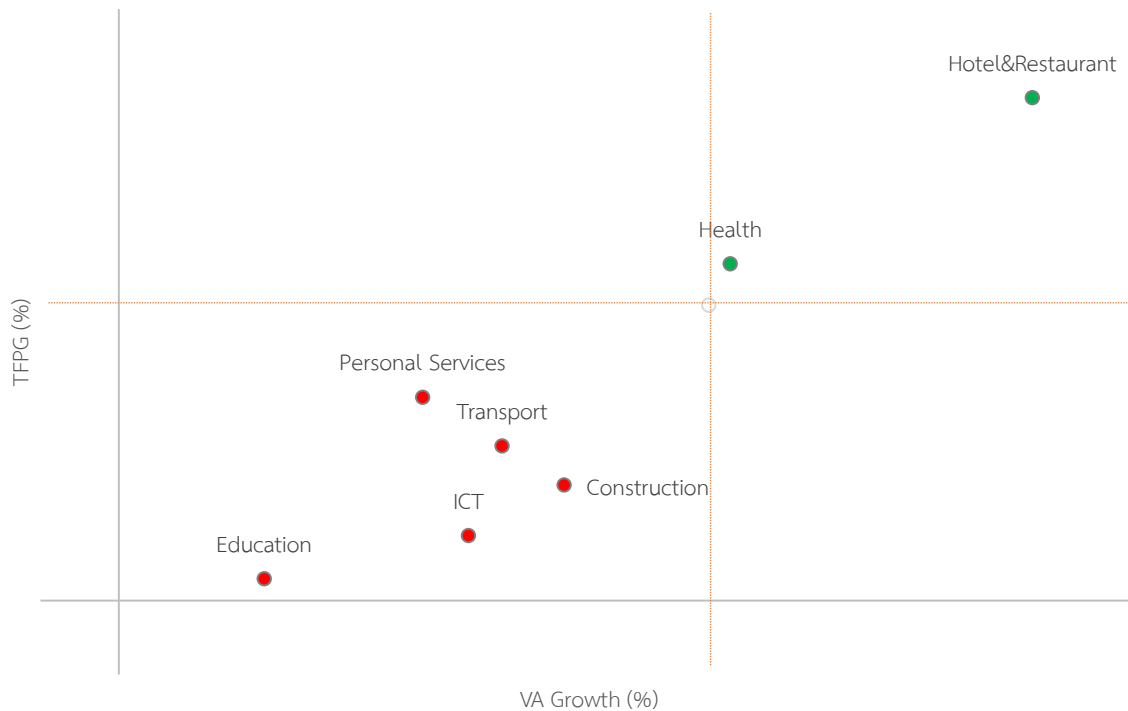
ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

ส่วนกลุ่มตัวชี้วัดอื่น ๆ นั้น SMEs ในธุรกิจการค้า พบว่า ทุกสาขามีการใช้สินทรัพย์ถาวรต่อแรงงานเข้มข้นมากขึ้น นอกจากนี้ สาขาการค้าปลีกเป็นสาขาเดียวที่มีผลผลิตภาพแรงงาน และสัดส่วนกำไรเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 โดยมีสัดส่วนต้นทุนลดลง ขณะที่สาขาการค้าและซ่อมแซมยานยนต์ แม้จะมีผลผลิตภาพต้นทุนแรงงาน และสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์เพิ่มขึ้น แต่ก็มีต้นทุนเพิ่มขึ้นด้วย สำหรับสาขาการค้าส่งมีเพียงสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรเท่านั้นที่ดีขึ้น ดังแสดงในตารางที่ 6.2

6.2.3 ธุรกิจบริการ

ในภาพรวมการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยรวมเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยสาขาของผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาบริการนั้น พบว่า ทุกสาขาธุรกิจมีโดยเฉลี่ยมีสถานะที่ดี กล่าวคือ ทั้งมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตมีการขยายตัว โดยสาขาโรงแรมและภัตตาคาร และการบริการด้านสุขภาพ มีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยรวมสูงกว่าค่าเฉลี่ยของสาขา ขณะที่ สาขาบริการที่เหลือนั้นมีการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยรวมต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ดังแสดงในแผนภาพที่ 6.19

แผนภาพที่ 6.19 : พัฒนาการด้านมูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพโดยเฉลี่ยของ SMEs ในสาขาบริการ

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หมายเหตุ :

- สีเขียว แสดงถึง มูลค่าเพิ่มและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีเหลือง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย
- สีส้ม แสดงถึง มูลค่าขยายตัวสูงกว่าค่าเฉลี่ย แต่มีผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย
- สีแดง แสดงถึง มูลค่าขยายตัวและผลผลิตภาพการผลิตขยายตัวต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

เมื่อพิจารณามูลค่าเพิ่มเฉลี่ย 3 ปี (พ.ศ. 2558-2560) พบว่า มีการขยายตัวได้ดีทุกสาขา โดยองค์ประกอบหลักในการขยายตัวของมูลค่าเพิ่มมาส่วนใหญ่เป็นผลมาจากผลผลิตภาพการผลิต ยกเว้น สาขาการก่อสร้าง และเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่มีแหล่งที่มาหลักจากการใช้แรงงานเพิ่มขึ้น ส่วนสาขาการศึกษาเกิดจากการใช้ปัจจัยทุนมากขึ้นเป็นหลัก (ตารางที่ 6.3)

สำหรับการขยายตัวของผลผลิตภาพโดยรวมเฉลี่ย 3 ปี (พ.ศ. 2558-2560) มีการขยายตัวอยู่ในเกณฑ์ดีทุกสาขาเช่นกัน ซึ่งองค์ประกอบหลักในการขยายตัวของผลผลิตภาพโดยรวมเฉลี่ยของ SMEs ในธุรกิจบริการทุกสาขามาจากการขยายตัวของผลผลิตภาพแรงงานเป็นหลัก และผลผลิตภาพแรงงานโดยเฉลี่ยยังมีการขยายตัวในช่วง 3 ปีที่ศึกษา ขณะที่ ผลผลิตภาพทุนของสาขาการขนส่ง และการศึกษา โดยเฉลี่ยในช่วง 3 ปี มีการหดตัวดังแสดงในตารางที่ 6.3

ในส่วนของคุณภาพของปัจจัยการผลิตในภาคบริการ จากตารางที่ 6.3 แสดงให้เห็นว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 เกือบทุกสาขาการบริการ คุณภาพปัจจัยการผลิตเท่าที่มีตัวชี้วัดยังเป็นแหล่งที่มาของการเปลี่ยนแปลงผลผลิตภาพการผลิตที่น้อย ยกเว้นสาขาการก่อสร้างที่มีคุณภาพแรงงานเป็นแหล่งที่มาหลักของการขยายตัวของผลผลิตภาพการผลิต นอกจากนี้ ในภาพรวมของสาขาการบริการส่วนใหญ่มีคุณภาพของแรงงาน

โดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้น มีเพียงสาขาการบริการด้านสุขภาพเท่านั้น ที่มีคุณภาพของแรงงานลดลง ส่วนคุณภาพของปัจจัยทุนนั้น สาขาที่มีคุณภาพของปัจจัยทุนดีขึ้น ได้แก่ การก่อสร้าง และสาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ ในขณะที่สาขาการขนส่งมีคุณภาพของปัจจัยทุนลดลง

ตารางที่ 6.3 : ผลผลิตภาพการผลิต และตัวชี้วัดด้านการดำเนินงาน ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560
กรณีธุรกิจการค้า

(ก) บัญชีการเจริญเติบโต และระดับผลผลิตภาพการผลิต

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ก่อสร้าง	โรงแรม และ ภัตตาคาร	ขนส่ง	เทคโนโลยี สารสนเทศ	การศึกษา	สุขภาพ	บริการ ส่วนบุคคล
ผลตอบแทนทุน		0.1688	0.1841	0.1888	0.2520	0.1839	0.2254	0.1301
อัตราการขยายตัวของ								
มูลค่าเพิ่ม (%)	2558	13.8	13.6	5.3	5.6	2.6	9.6	2.2
	2559	4.6	11.7	4.7	3.3	1.5	7.5	3.8
	2560	-1.3	9.7	4.7	4.4	1.5	6.3	5.6
	เฉลี่ย	5.7	11.7	4.9	4.5	1.9	7.8	3.9
แหล่งที่มาจากการขยายตัว ของ								
แรงงาน (%)	2558	5.6	0.4	2.5	1.0	0.4	-2.7	-1.5
	2559	3.1	3.8	0.7	2.3	1.4	7.3	0.8
	2560	1.5	6.8	0.2	4.5	0.1	2.7	3.2
	เฉลี่ย	3.4	3.7	1.1	2.6	0.6	2.4	0.9
ทุน (%)	2558	1.0	0.9	1.9	1.3	1.4	0.9	0.2
	2559	1.2	1.6	1.2	0.4	0.6	0.5	0.0
	2560	-0.1	1.0	1.9	1.2	0.8	1.0	0.6
	เฉลี่ย	0.7	1.2	1.7	0.9	0.9	0.8	0.3
ผลผลิตภาพโดยรวม (%)	2558	7.2	12.3	0.9	3.3	0.7	11.4	3.4
	2559	0.2	6.2	2.8	0.6	-0.4	-0.3	3.0
	2560	-2.7	1.9	2.6	-1.3	0.6	2.6	1.8
	เฉลี่ย	1.6	6.8	2.1	0.9	0.3	4.6	2.8
แหล่งที่มาจากผลผลิตภาพ เฉพาะส่วน								
ผลผลิตภาพแรงงาน (%)	2558	5.8	10.7	1.8	3.2	1.6	10.1	3.4
	2559	0.7	5.7	3.1	0.1	-0.1	-1.5	2.6
	2560	-2.5	1.1	3.6	-1.2	1.1	2.2	1.6
	เฉลี่ย	1.3	5.8	2.8	0.7	0.9	3.6	2.5
ผลผลิตภาพทุน (%)	2558	1.4	1.6	-0.9	0.1	-1.0	1.2	0.1
	2559	-0.5	0.5	-0.3	0.5	-0.3	1.2	0.5
	2560	-0.1	0.8	-1.0	-0.1	-0.5	0.4	0.2
	เฉลี่ย	0.3	1.0	-0.7	0.2	-0.6	0.9	0.2
แหล่งที่มาจากคุณภาพ ปัจจัยการผลิต								
คุณภาพแรงงาน (%)	2558	0.0	0.1	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	2559	0.0	0.1	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0
	2560	4.5	0.0	0.0	0.0	0.0	-0.1	0.0

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ก่อสร้าง	โรงแรม และ ภัตตาคาร	ขนส่ง	เทคโนโลยี สารสนเทศ	การศึกษา	สุขภาพ	บริการ ส่วนบุคคล
	เฉลี่ย	1.5	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
คุณภาพทุน (%)	2558	-0.1	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	2559	0.0	0.0	-0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
	2560	0.2	0.0	0.1	0.4	0.0	0.0	0.0
	เฉลี่ย	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
ผลผลิตภาพการผลิต โดยรวม ที่ปรับ								
คุณภาพปัจจัยการผลิต (%)	2558	7.3	12.2	1.1	3.3	0.7	11.4	3.4
	2559	0.2	6.2	2.6	0.5	-0.4	-0.4	3.0
	2560	-7.4	1.9	2.5	-1.7	0.6	2.7	1.8
	เฉลี่ย	0.0	6.7	2.1	0.7	0.3	4.6	2.7

(ข) ตัวชี้วัดผลผลิตภาพและผลการดำเนินงานอื่น ๆ

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ก่อสร้าง	โรงแรม และ ภัตตาคาร	ขนส่ง	เทคโนโลยี สารสนเทศ	การศึกษา	สุขภาพ	บริการ ส่วนบุคคล
ระดับผลผลิตภาพต้นทุน แรงงาน	2558	12.5	7.3	9.7	8.2	10.3	16.4	8.2
(เท่า)	2559	7.6	4.4	8.7	15.4	9.6	13.2	7.9
	2560	8.9	4.8	8.9	17.5	6.7	12.8	6.8
	เฉลี่ย	9.7	5.5	9.1	13.7	8.9	14.1	7.6
ต้นทุนต่อยอดขาย (%)	2558	92.9	91.0	91.7	87.3	83.9	88.8	92.7
	2559	94.5	90.6	90.6	85.5	88.0	93.1	92.1
	2560	94.0	90.5	90.7	88.5	85.3	95.4	91.0
	เฉลี่ย	93.8	90.7	91.0	87.1	85.8	92.4	91.9
ยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวร (เท่า)	2558	23.2	4.0	31.8	29.5	36.1	5.6	6.0
	2559	18.5	5.0	37.2	23.1	22.2	6.7	7.3
	2560	9.2	3.6	62.4	5.5	18.4	5.2	12.0
	เฉลี่ย	17.0	4.2	43.8	19.4	25.5	5.8	8.4
สินทรัพย์ถาวรต่อแรงงาน (ล้านบาท/คน)	2558	0.4	0.8	0.4	0.3	0.4	0.9	2.9
	2559	0.4	0.5	0.5	0.8	1.0	0.7	3.9
	2560	0.7	0.7	0.6	1.0	1.1	0.8	4.2
	เฉลี่ย	0.5	0.7	0.5	0.7	0.8	0.8	3.7

ตัวชี้วัด	ปี (พ.ศ.)	ก่อสร้าง	โรงแรม และ ภัตตาคาร	ขนส่ง	เทคโนโลยี สารสนเทศ	การศึกษา	สุขภาพ	บริการ ส่วนบุคคล
กำไรต่อยอดขาย (%)	2558	4.9	8.4	6.2	10.5	15.8	8.2	6.4
	2559	3.7	8.7	6.6	12.9	11.7	5.5	6.8
	2560	3.9	8.3	7.0	9.7	13.8	3.0	8.0
	เฉลี่ย	4.2	8.5	6.6	11.0	13.8	5.6	7.1

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

ส่วนกลุ่มตัวชี้วัดอื่น ๆ นั้น SMEs ในธุรกิจบริการพบว่า ทุกสาขามีการใช้สินทรัพย์ถาวรต่อแรงงานเข้มข้นมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และส่วนใหญ่มีผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ยกเว้น สาขาการศึกษา การบริการด้านสุขภาพ และการบริการส่วนบุคคลที่มีผลผลิตภาพต้นทุนแรงงานลดลง นอกจากนี้ สาขาที่มีต้นทุนลดลงและมีกำไรเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ได้แก่ สาขาการก่อสร้าง การศึกษา และการบริการส่วนบุคคล อย่างไรก็ตาม เกือบทุกสาขามีสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรลดลง โดยมีเพียงสาขาการขนส่ง และการบริการส่วนบุคคลเท่านั้น ที่มีสัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2560 ดังแสดงในตารางที่ 6.3

6.3 ความพร้อมในการพัฒนาสู่ธุรกิจ 4.0

ผลสำรวจความคิดเห็นของผู้ประกอบการ SMEs ในด้านความพร้อมสำหรับการพัฒนาเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 จากตารางที่ 6.4 แสดงให้เห็นว่า ในภาพรวมของผู้ประกอบการ SMEs ให้ความสำคัญกับสินค้าและบริการอัจฉริยะมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์อัจฉริยะ / การค้าอัจฉริยะ / การบริการอัจฉริยะ โดยมีน้ำหนักร้อยละ 15.94 ถัดมา คือ ด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะ และกลยุทธ์องค์กร คิดเป็นร้อยละ 15.26 และ 14.84 ตามลำดับ ส่วนในรายสาขาธุรกิจ พบว่า สาขาธุรกิจเกษตรให้ความสำคัญกับความสามารถของบุคลากรมากที่สุด มีน้ำหนักร้อยละ 16.38 สาขาอุตสาหกรรมการผลิตและสาขาการบริการให้ความสำคัญกับผลิตภัณฑ์อัจฉริยะ และการบริการอัจฉริยะมากที่สุด มีน้ำหนักร้อยละ 16.00 และ 16.15 ตามลำดับ และสาขาการค้าให้ความสำคัญกับการดำเนินงานแบบอัจฉริยะมากที่สุด มีน้ำหนักร้อยละ 16.17

ตารางที่ 6.4 : น้ำหนักความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0

มิติ	น้ำหนัก				
	ภาพรวม	ธุรกิจ เกษตร	อุตสาหกรรม การผลิต	การค้า	การบริการ
กลยุทธ์องค์กร (Strategy and Organization)	14.84	15.30	14.76	15.33	14.43
การเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) / โรงงานอัจฉริยะ (Smart Factory) / สถานประกอบการอัจฉริยะ (Smart Office)	14.65	14.85	14.80	15.34	13.79
การดำเนินงานแบบอัจฉริยะ (Smart Operations)	15.26	13.43	15.32	16.17	15.45
ผลผลิตและผลิตภัณฑ์อัจฉริยะ (Smart Products) / การค้าอัจฉริยะ (Smart E-Commerce) / การบริการอัจฉริยะ (Smart Services)	15.94	15.67	16.00	15.58	16.15
บริการที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (Data-driven Services)	13.75	13.11	13.80	13.52	14.11

มิติ	น้ำหนัก				
	ภาพรวม	ธุรกิจ เกษตร	อุตสาหกรรม การผลิต	การค้า	การบริการ
ความสามารถของบุคลากร (People Capabilities)	14.47	16.38	14.11	13.09	15.17
ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain)	11.10	11.26	11.21	10.98	10.89

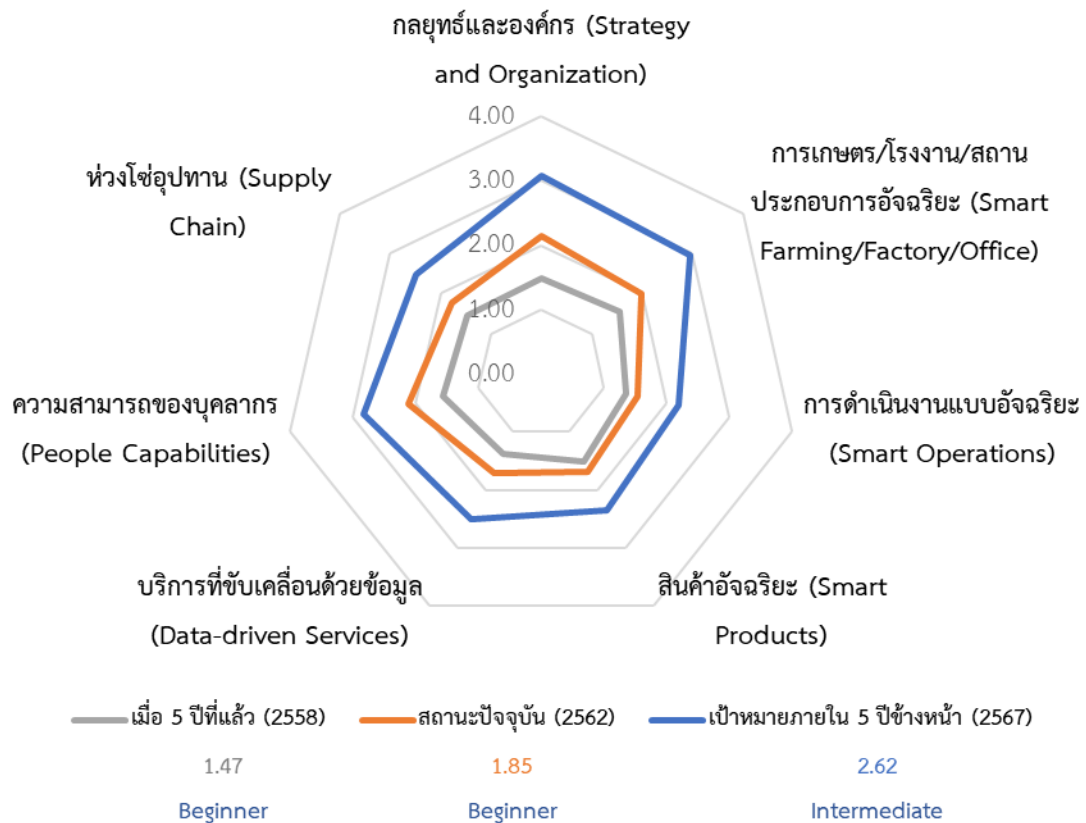
ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

● ภาพรวม

สำหรับภาพรวมผู้ประกอบการ SMEs ในส่วนความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 โดยเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2562) กับช่วงเวลาเมื่อ 5 ปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. 2558) และเป้าหมายของความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0 ในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2567) ผลจากการประเมินตัวเองของผู้ประกอบการจากกลุ่มตัวอย่างในภาพรวมแสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบัน ผู้ประกอบการ SMEs มีความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในระดับเริ่มต้นใกล้เคียงกับระดับปานกลาง หรือเท่ากับ 1.85 คะแนน โดยมีความพร้อมของกลยุทธ์และองค์กรมากที่สุด แต่มีความพร้อมด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน และช่วง 5 ปีที่แล้ว พบว่า ผู้ประกอบการมีการปรับตัวดีขึ้นจาก ปี พ.ศ. 2558 ที่ยังอยู่ในระดับเริ่มต้น (1.47 คะแนน) โดยมีการพัฒนาในเรื่องกลยุทธ์และองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ 4.0 มากที่สุด

เป้าหมายภายใน 5 ปี ข้างหน้า ปี พ.ศ. 2567 ของภาพรวม SMEs คือ การมีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 เฉลี่ยอยู่ที่ 2.62 คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีแนวโน้มความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์และองค์กร และน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ SMEs ในภาพรวมตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาการผลิตและการให้บริการอัจฉริยะที่รองรับกับธุรกิจ 4.0 มากที่สุด ซึ่งนับเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ที่ทันสมัย ระบบ IT รวมถึง การเก็บข้อมูลและการใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับธุรกิจ 4.0 มากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 6.20 : ความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ไทยในภาพรวมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0

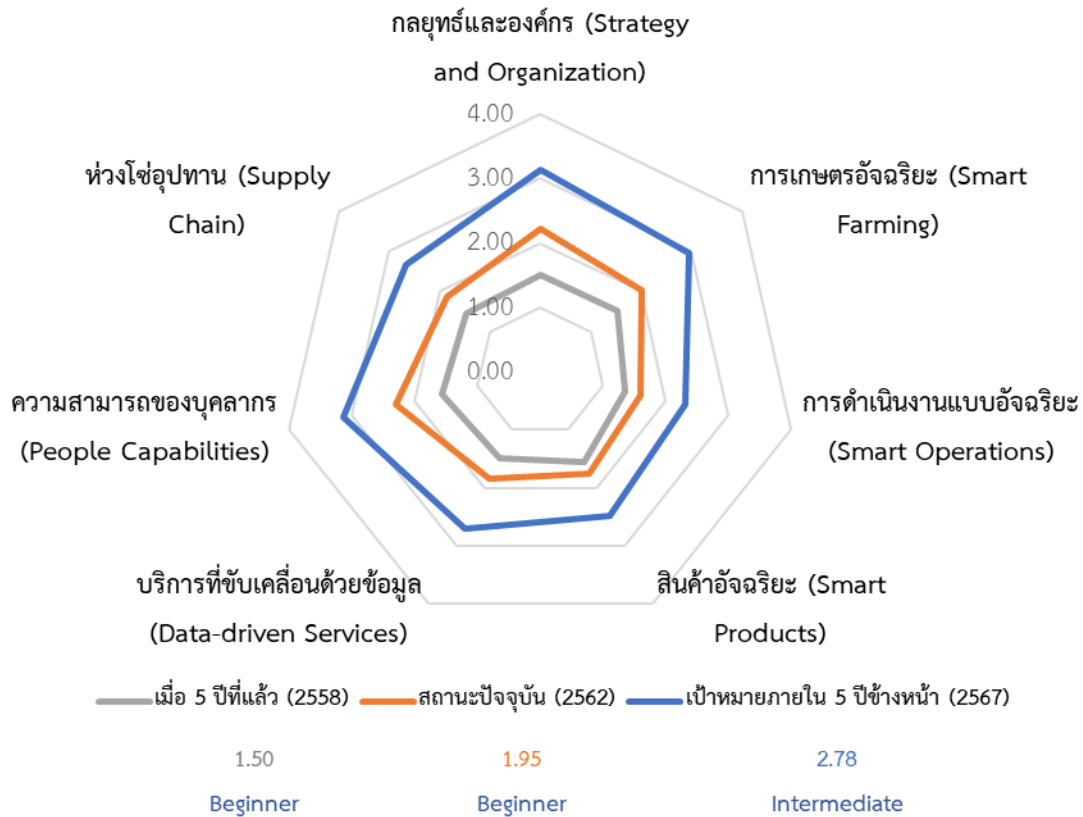
ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

● ธุรกิจเกษตร

เมื่อเปรียบสถานการณ์ความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในสาขาธุรกิจเกษตร ในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2562) กับช่วงเวลาเมื่อ 5 ปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. 2558) และเป้าหมายของความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2567) พบว่า ในปี พ.ศ. 2562 ผู้ประกอบการ SMEs ในสาขานี้มีความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในระดับใกล้เคียงกับระดับปานกลาง หรือเท่ากับ 1.95 คะแนน โดยมีความพร้อมของความสามารถของบุคลากรมากที่สุด แต่มีความพร้อมด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน และช่วงเมื่อ 5 ปีที่แล้ว พบว่า ผู้ประกอบการมีการพัฒนาในเรื่องความสามารถของบุคลากรเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ 4.0 มากที่สุด แต่ในภาพรวม ผู้ประกอบการกลุ่มนี้ยังคงอยู่ในระดับเริ่มต้นเหมือนกับในช่วง 5 ปีที่แล้ว

เป้าหมายภายใน 5 ปี ข้างหน้า ปี พ.ศ. 2567 ของ SMEs ในสาขาธุรกิจเกษตร คือ การมีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 เฉลี่ยอยู่ที่ 2.78 คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีแนวโน้มความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์และองค์กร และน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาธุรกิจเกษตรตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาการผลิตอัจฉริยะที่รองรับกับธุรกิจ 4.0 ให้ดีขึ้นกว่าในปัจจุบันมากที่สุด ซึ่งนับเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ที่ทันสมัย ระบบ IT รวมถึง การเก็บข้อมูลและการใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับธุรกิจ 4.0 มากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 6.21 : ความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ไทยสาขาธุรกิจเกษตรในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

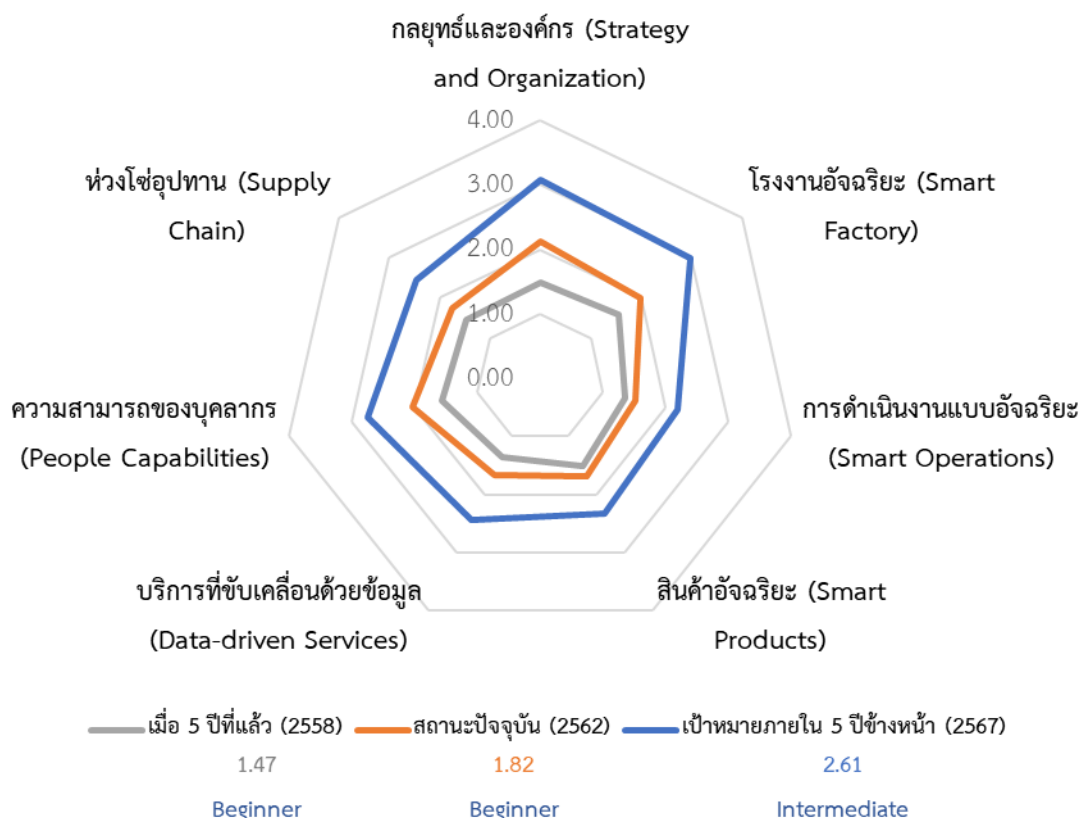
● **อุตสาหกรรมการผลิต**

สำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตจะถูกเปรียบเทียบในสามช่วงเวลา คือ เปรียบสถานการณ์ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2562) กับช่วงเวลาเมื่อ 5 ปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. 2558) และเป้าหมายของความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่อุตสาหกรรม ธุรกิจ 4.0 ในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2567) ผลจากการประเมินตัวเองของผู้ประกอบการจากกลุ่มตัวอย่างในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตแสดงให้เห็นว่าผู้ประกอบการ SMEs ในสาขานี้ มีความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในระดับใกล้เคียงกับระดับปานกลาง หรือเท่ากับ 1.82 คะแนน ในปี พ.ศ. 2562 โดยมีความพร้อมของกลยุทธ์และองค์กรมากที่สุด แต่มีความพร้อมด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน และช่วงเมื่อ 5 ปีที่แล้ว พบว่า ผู้ประกอบการมีการพัฒนาในเรื่องกลยุทธ์และองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ 4.0 มากที่สุด แต่ยังไม่สามารถที่จะยกระดับความพร้อมด้าน 4.0 เป็นระดับปานกลางได้

เป้าหมายภายใน 5 ปี ข้างหน้า ปี พ.ศ. 2567 ของ SMEs ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิต คือ การมีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 เฉลี่ยอยู่ที่ 2.61 คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีแนวโน้มความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์และองค์กร และน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาอุตสาหกรรมการผลิตตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาโรงงานอัจฉริยะที่รองรับกับอุตสาหกรรม 4.0 มากที่สุด ซึ่งประกอบด้วยการมีนับเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดโครงสร้างพื้นฐานด้าน

อุปกรณ์ที่ทันสมัย ระบบ IT รวมถึง การเก็บข้อมูลและการใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับอุตสาหกรรมธุรกิจ 4.0 มากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 6.22 : ความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ไทยสาขาอุตสาหกรรมการผลิต ในการเข้าสู่อุตสาหกรรม 4.0

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

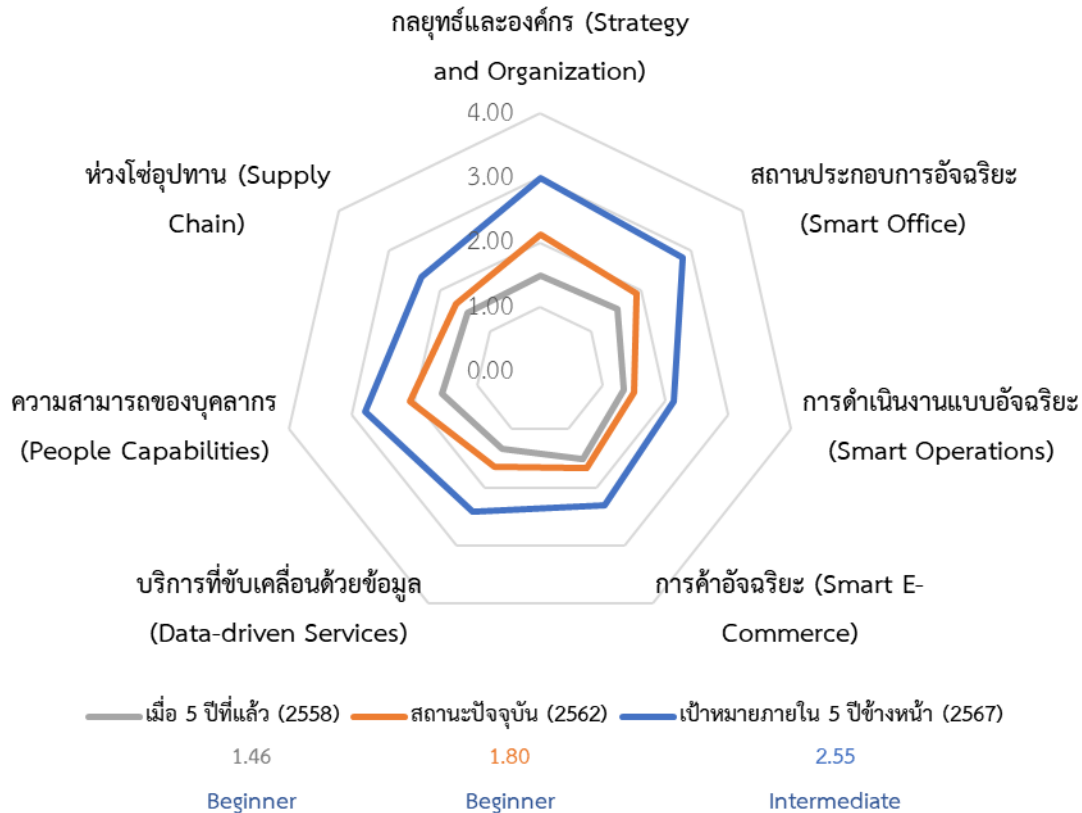
• การค้า

สำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในสาขาการค้า การเปรียบเทียบสถานการณ์ความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2562) กับช่วงเวลาเมื่อ 5 ปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. 2558) และเป้าหมายของ ในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2567) แสดงให้เห็นว่า ในปัจจุบันผู้ประกอบการ SMEs ในสาขานี้ มีความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในระดับใกล้เคียงกับระดับปานกลาง หรือเท่ากับ 1.80 คะแนน ในขณะที่ ในปี พ.ศ. 2558 มีระดับคะแนนความพร้อมเพียง 1.46 คะแนน โดยมีความพร้อมของกลยุทธ์และองค์กรมากที่สุด แต่มีความพร้อมด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน และช่วงเมื่อ 5 ปีที่แล้ว พบว่า ผู้ประกอบการมีการพัฒนาในเรื่องกลยุทธ์และองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ 4.0 มากที่สุด

เป้าหมายภายใน 5 ปี ข้างหน้า ปี พ.ศ. 2567 ของ SMEs ในสาขาการค้า คือ การมีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 เฉลี่ยอยู่ที่ 2.61 คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีแนวโน้มความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์และองค์กร และน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะ อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการ

SMEs ในสาขาการค้าตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาการให้บริการที่รองรับกับธุรกิจ 4.0 มากที่สุด ซึ่งครอบคลุมโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ที่ทันสมัย ระบบ IT รวมถึง การเก็บข้อมูลและการใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับธุรกิจ 4.0 มากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 6.23 : ความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ไทยสาขาการค้าการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

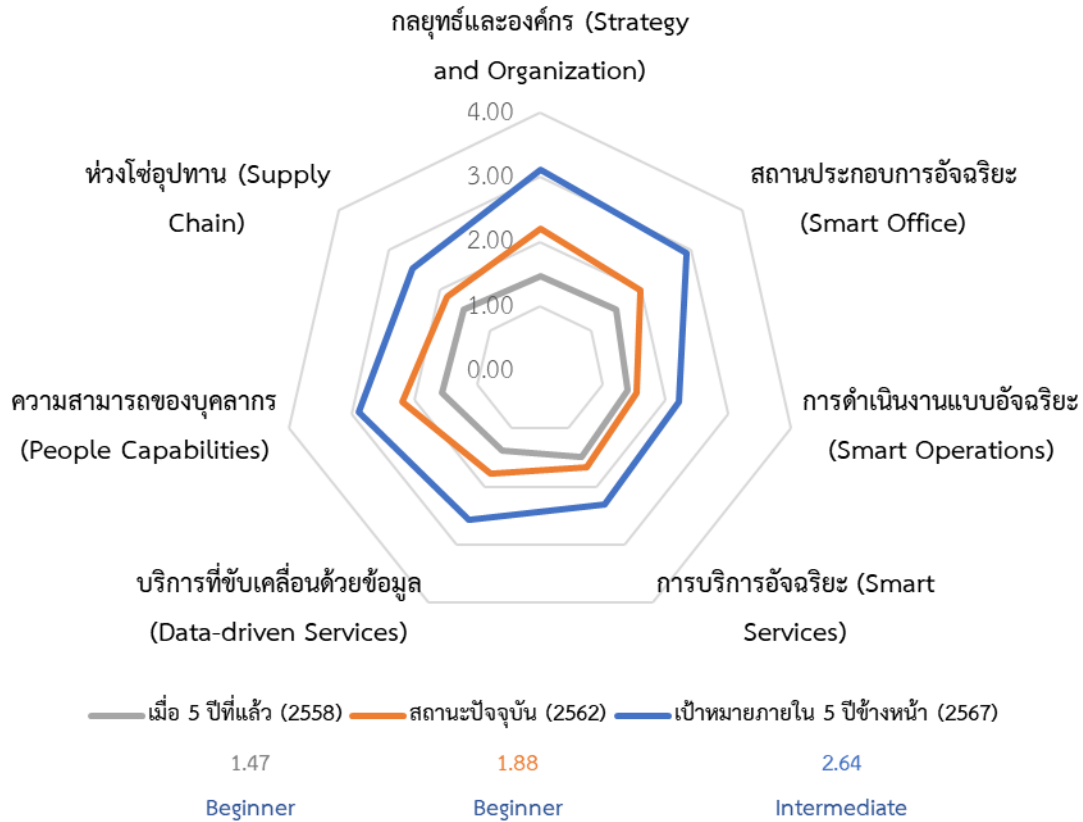
• **การบริการ**

สำหรับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในสาขาการบริการ เมื่อเปรียบสถานการณ์ปัจจุบัน (ปี พ.ศ. 2562) กับช่วงเวลาเมื่อ 5 ปีที่แล้ว (ปี พ.ศ. 2558) และเป้าหมายของความพร้อมในการสนับสนุนการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2567) ผลจากการประเมินตัวเองของผู้ประกอบการสาขาการบริการแสดงให้เห็นว่า ผู้ประกอบการ SMEs ในสาขานี้ มีความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 ในระดับใกล้เคียงกับระดับปานกลาง (1.88 คะแนน) โดยมีความพร้อมของกลยุทธ์และองค์กรมากที่สุด แต่มีความพร้อมด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะน้อยที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ปัจจุบัน และช่วงเมื่อ 5 ปีที่แล้ว พบว่าผู้ประกอบการสาขาบริการมีการพัฒนาในเรื่องกลยุทธ์และองค์กรเพื่อรองรับการพัฒนาธุรกิจ 4.0 มากที่สุด และในภาพรวมได้ปรับตัวดีขึ้นจากปี พ.ศ. 2558 (1.47 คะแนน)

เป้าหมายภายใน 5 ปี ข้างหน้า ปี พ.ศ. 2567 ของ SMEs ในสาขาการบริการ คือ การมีระดับความพร้อมในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0 เฉลี่ยอยู่ที่ 2.64 คะแนนอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีแนวโน้มความพร้อมมากที่สุด คือ ด้านกลยุทธ์และองค์กร และน้อยที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานแบบอัจฉริยะ อย่างไรก็ตาม

ผู้ประกอบการ SMEs ในสาขาการบริการตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนาการให้บริการอัจฉริยะที่รองรับกับธุรกิจ 4.0 มากที่สุด ซึ่งต้องอาศัยโครงสร้างพื้นฐานด้านอุปกรณ์ที่ทันสมัย ระบบ IT รวมถึง การเก็บข้อมูลและการใช้ข้อมูลให้สอดคล้องกับธุรกิจ 4.0 มากยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 6.24 : ความพร้อมของผู้ประกอบการ SMEs ไทยสาขาการบริการในการเข้าสู่ธุรกิจ 4.0

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

6.4 ผลการทดสอบปัจจัยสำคัญที่กำหนดผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม

การทดสอบปัจจัยที่ผลผลกระทบต่อผลผลิตภาพการผลิตโดยรวม (TFP) สะท้อนให้เห็นถึง ปัจจัยที่สำคัญในการยกระดับพัฒนาการทางด้านความสามารถในการผลิตของผู้ประกอบการ เพื่อนำไปประกอบการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายต่อไป อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงปัจจัยที่มีส่วนสำคัญในช่วงที่ผ่านมา บางปัจจัยอาจมีความสำคัญในข้อเท็จจริง แต่ผู้ประกอบการ SMEs ไม่ได้ให้ความสำคัญในช่วงเวลาที่ผ่านก็อาจไม่เห็นถึงผลทางสถิติได้เช่นกัน และยังจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัจจัยเหล่านี้ที่อาจไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความสำคัญโดยพื้นฐานของการพัฒนาต่อไปด้วย โดยในการทดสอบปัจจัยที่กำหนด TFP จะพิจารณาทั้งในระดับภาพรวมของ SMEs กลุ่มธุรกิจ และสาขาธุรกิจต่าง ๆ ด้วย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผลการทดสอบในภาพรวมของ SMEs แสดงให้เห็นว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ TFP ในช่วงปี พ.ศ. 2558-2560 ได้แก่ สัดส่วนกำไรต่อยอดขาย ซึ่งสะท้อนความสามารถในการทำกำไร สัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติที่แสดงถึง การถ่ายทอดและนำเทคโนโลยี รวมถึง วิทยาการบริหารจัดการต่าง ๆ มาใช้ และ

มูลค่าทุนจดทะเบียน ซึ่งแสดงถึงขนาดของกิจการ โดยตัวแปรที่กล่าวมาทั้งหมดส่งผลกระทบต่อ TFP อย่างไรก็ดี ตัวแปรทั้งสามมีความสามารถอธิบายความแปรปรวนของ TFP ได้เพียงร้อยละ 1.6 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่จะช่วยอธิบาย TFP ได้อีกมาก ดังแสดงในตารางที่ 6.5

หากพิจารณาในแต่ละกลุ่มธุรกิจ ยังสะท้อนถึงความสามารถในการอธิบาย TFP ที่น้อยเช่นเดียวกับภาพรวมของ SMEs สำหรับกลุ่มธุรกิจเกษตรพบเพียงปัจจัยทางการนำเข้าวัตถุดิบเท่านั้นที่มีผลกระทบต่อ TFP ซึ่งการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศอาจมีทั้งส่วนที่เป็นเมล็ดพันธุ์ พ่อ/แม่พันธุ์ และวัตถุดิบชั้นกลางอื่น ๆ ที่สามารถเกิดการเรียนรู้และต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มได้ แต่จำเป็นต้องมีการศึกษาเปรียบเทียบถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นภายในประเทศที่แท้จริงด้วย

ขณะที่ ภาคอุตสาหกรรมแสดงให้เห็นว่า การบริหารจัดการต้นทุนเป็นพื้นฐานสำคัญที่สำคัญจากตัวแปรสัดส่วนต้นทุนต่อยอดขาย รวมถึง สัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติ ที่เป็นช่องทางสำคัญของภาคอุตสาหกรรมในการเรียนรู้องค์ความรู้จากต่างชาติตั้งแต่ในอดีตทั้งทางด้านการผลิต และด้านการบริหารจัดการ

ในส่วนของกลุ่มธุรกิจการค้าพบเพียงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพปัจจัยการผลิต และกระบวนการดำเนินงาน เป็นส่วนสำคัญที่กำหนด TFP โดยส่งผลกระทบต่อ TFP สำหรับกลุ่มธุรกิจบริการ แสดงให้เห็นว่า ผลผลิตภาพต้นทุนแรงงาน และสัดส่วนกำไรต่อยอดขาย เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ TFP ขณะที่ สัดส่วนการใช้แรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบต่อ TFP

ตารางที่ 6.5 : ผลการทดสอบปัจจัยที่กำหนด TFP ในภาพรวมของ SMEs

Variable/Sector	Overall	Agricultural	Industrial	Trade	Services
Observation	1,042	112	545	151	236
F-stat	4.02 ***	5.05 **	4.31 **	5.97 **	4.21 ***
Adj. R-squared	0.0156	0.0096	0.0237	0.0321	0.1737
Constant	4.621 ***	4.731 ***	5.130 ***	4.522 ***	4.567 ***
Register Capital	0.033 *				
Employment					
Foreign Ownership Share	0.277 *		0.441 **		
Migrant Share					-0.599 *
Raw Material Imports		0.439 **			
Exports Share					
Wage Productivity					1.131 ***
Sales to Net Fixed Assets					
Net Fixed Assets per Labor					

Variable/Sector	Overall	Agricultural	Industrial	Trade	Services
Input Quality/Process Upgrade Activities				0.182 **	
Costs to Sales			-0.473 *		
Profit to Sales	0.410 **				0.497
R&D to Sales					
R&D Activites					

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวก.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หมายเหตุ : เครื่องหมาย “***” “**” และ “*” หมายถึง นัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 95 และ 90 ตามลำดับ

สำหรับผลการทดสอบของในแต่ละสาขาธุรกิจแสดงให้เห็นปัจจัยเฉพาะที่แตกต่างกันมากขึ้นในแต่ละประเภทธุรกิจ (ตารางที่ 6.6) โดยกลุ่มตัวแปรที่สะท้อนขนาดของกิจการส่งผลกระทบต่อ TFP คือ เงินทุนจดทะเบียนในกรณีของกลุ่มธุรกิจการค้าและบริการ ได้แก่ การค้าส่ง การก่อสร้าง และการขนส่ง ส่วนจำนวนแรงงานมีนัยสำคัญสำหรับภาคอุตสาหกรรมและการบริการ ได้แก่ ยางและพลาสติก การก่อสร้าง และการบริการส่วนบุคคล ขณะที่ กลุ่มตัวแปรทางการเชื่อมโยงกับต่างประเทศมีผลแตกต่างกันในแต่ละตัวชี้วัดและในแต่ละสาขาธุรกิจ โดยสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติที่แสดงถึงการลงทุนจากต่างประเทศส่งผลกระทบต่อ TFP ในกรณีภาคอุตสาหกรรม และการค้า คือ โลหะประดิษฐ์ อิเล็กทรอนิกส์ และการค้าปลีก ส่วนสัดส่วนการนำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศส่งผลกระทบต่อ TFP ในกลุ่มธุรกิจอื่น ๆ นอกเหนือจากธุรกิจเกษตร ได้แก่ เคมีภัณฑ์ โลหะประดิษฐ์ การค้าส่ง รวมถึง โรงแรมและร้านอาหาร กรณีของสัดส่วนการส่งออกส่งผลกระทบต่อ TFP ในภาคอุตสาหกรรม และการค้า คือ โลหะประดิษฐ์ และการค้าปลีก

ในด้านการบริหารจัดการพบว่า สัดส่วนแรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบต่อ TFP ในภาคอุตสาหกรรม และการบริการบางสาขา คือ แร่โลหะ และการขนส่ง ยกเว้นกรณีอุตสาหกรรมสิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่มที่สัดส่วนแรงงานต่างด้าวส่งผลกระทบต่อ TFP การมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพปัจจัยการผลิตและกระบวนการดำเนินงานมีผลกระทบต่อ TFP ทางบวกทั้งภาคอุตสาหกรรม การค้า และการบริการ ได้แก่ อิเล็กทรอนิกส์ การค้าส่ง บริการด้านสุขภาพ ในขณะที่ความเข้มข้นในการใช้สินทรัพย์ต่อแรงงานส่งผลกระทบต่อ TFP ทางบวกเฉพาะในกรณีของอุตสาหกรรมแร่ โลหะเท่านั้น สำหรับผลิตภาพต้นทุนแรงงานพบว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อ TFP ในธุรกิจการบริการขนส่ง ขณะที่ สัดส่วนยอดขายต่อสินทรัพย์ถาวรส่งผลกระทบต่อ TFP ในทางบวกสำหรับอุตสาหกรรมการผลิตแร่โลหะ ในกรณีของความสามารถในการทำกำไรสะท้อนว่า สัดส่วนกำไรต่อยอดขายส่งผลกระทบต่อ TFP ในภาคอุตสาหกรรม ได้แก่ เฟอร์นิเจอร์ และพลังงานไฟฟ้า

กลุ่มตัวชี้วัดทางด้านนวัตกรรมบ่งชี้ถึงผลการทดสอบที่แตกต่างกันและมีนัยเชิงสถิติในบางสาขาเท่านั้น โดยสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาต่อยอดขายส่งผลกระทบต่อ TFP ในสาขาการก่อสร้าง ส่งผลกระทบต่อ TFP ในสาขาโรงแรมและร้านอาหาร ขณะที่ กิจการทางด้านการวิจัยและพัฒนาส่งผลกระทบต่อ TFP กรณีสาขายานยนต์ และพลังงานไฟฟ้า แต่พบผลกระทบต่อ TFP ในสาขายางและพลาสติก เฟอร์นิเจอร์ และขนส่ง ซึ่งผลกระทบต่อ TFP ที่เกิดขึ้นนี้ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการลงทุนด้านวิจัยและพัฒนาของ SMEs ที่อาจยังไม่สามารถสร้างผลประโยชน์เชิงพาณิชย์ได้ในระยะสั้น จึงทำให้เกิดเป็นต้นทุนในการดำเนินงาน และจำเป็นต้องอาศัยการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านผู้เชี่ยวชาญและงบประมาณ ดังแสดงในตารางที่ 6.6

ตารางที่ 6.6 : ผลการทดสอบปัจจัยที่กำหนด TFP ของ SMEs ในแต่ละสาขาธุรกิจ

(ก) อุตสาหกรรม

Variable/Sector	Textile&Apparel	Chemical	Rubber&Plastic	Non-metallic	Fabricated Metal	Electronics	Automotive	Furniture	Electricity
Observation	56	50	47	28	38	39	39	38	30
F-stat	2.81 *	4.19 **	4.15 **	3.84 **	6.87 ***	4.99 **	4.21 **	9.13 ***	3.25 **
Adj. R-squared	0.0192	0.0611	0.1738	0.4025	0.3881	0.1735	0.1736	0.1971	0.3252
Constant	4.457	4.954	4.245 ***	5.453 ***	4.704 ***	4.273 ***	4.580 ***	4.557 ***	4.254 ***
Register Capital									
Employment			0.161 *						
Foreign Ownership Share					1.943 ***	0.464 **	0.384		
Migrant Share	0.424 *			-2.958 ***					
Raw Material Imports		-0.577 **			-0.774 *				
Exports Share					0.991 *				
Wage Productivity					0.149				
Sales to Net Fixed Assets				0.277 **					0.076
Net Fixed Assets per Labor				0.616 **					
Input Quality/Process Upgrade Activities						0.248 **			
Costs to Sales									
Profit to Sales								1.394 **	1.823 *
R&D to Sales									
R&D Activites			-0.229 ***				0.186 **	-0.136 ***	1.047 ***

(ข) การค้าและการบริการ

Variable/Sector	Wholesales	Retail	Construction	Hotel&Restaurant	Transport	Health	Personal Services
Observation	57	44	30	38	46	32	34
F-stat	6.31 ***	4.75 ***	5.35 ***	3 **	54.31 ***	4.25 **	3.31 *
Adj. R-squared	0.2214	0.1165	0.3105	0.1082	0.8257	0.0948	0.0655
Constant	4.265 ***	4.653 ***	3.248 ***	5.022 ***	4.554 ***	4.406 ***	4.417 ***
Register Capital	0.248 ***	-0.136	0.339 **		0.130 **		
Employment			0.301 **	-0.093			0.165 *
Foreign Ownership Share		0.731 **					
Migrant Share					-1.450 **		
Raw Material Imports	-0.703 *			-0.425 *			
Exports Share		0.432 *					
Wage Productivity					1.407 ***		
Sales to Net Fixed Assets							
Net Fixed Assets per Labor							
Input Quality/Process Upgrade Activities	0.284 **					0.148 **	
Costs to Sales							
Profit to Sales							
R&D to Sales			257.639 *	-15.686 **			
R&D Activites					-0.193 *		

ที่มา : มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สวค.) ประมวลผลโดยอาศัยข้อมูลการสำรวจภาคสนามปี พ.ศ. 2562

หมายเหตุ : เครื่องหมาย “***” “**” และ “*” หมายถึง นัยสำคัญ ณ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 99 95 และ 90 ตามลำดับ